БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 107 (19.778). • 1987 йил 10 май, якшанба • Баҳоси 3 тийин.

Кеча бутун совет халқи Улуғ Ватан урушида қозонилган Буюк Ғалабанинг 42 йиллигини зўр шод-хуррамлик билан нишонлади

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси навбатдаги мажлисида меҳнаткашларнинг КПСС Марказий Комитетига келаётган хатлари ва ана шу хатларда баён этилган таклифларни XXVII съезднинг ҳамда КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленумининг қарорларини бажариш юзасидан қилинаётган амалий ишлар давомида рўёбга чиқариш тадбирлари тўғрисидаги масалани муҳокама қилди.

Шу нарса мамнуният билан қайд этиб ўтилдики, коммунистлар ва партиясизлар ўз хатларида партиянинг ижтимоий турмуш барча соҳаларини қайта қуришга, иқтисодий муносабатларни такомиллаштиришга, демократияни, ошкораликни, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантиришга қаратилган йўлини якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар. Кўпгина хатларда қайта қуришнинг назарий ва амалий масалалари хусусида фикр-мулоҳазалар билдирилади, янги шароитда ишлашнинг ижобий намуналари келтирилади, ишларни яхшилашга доир конкрет таклифлар киритилади. Шу билан бирга мавжуд камчиликлар, интизом ва тартибни бузиш, танқидни бўғиш ва ўтказилаётган ўзгартишларга қаршилик кўрсатиш фактлари тўғрисида хабар қилинаётган хатлар оз эмас.

КПСС Марказий Комитети партиянинг қайта қуриш йўлини меҳнаткашлар қўллаб-қувватлаётганликларини юксак қадрлайди ҳамда уларнинг зўр сиёсий активлиги ва меҳнат ғайрати амалга оширилаётган ўзгартишлар муқаррарлигининг, совет жамиятини ҳар томонлама тараққий эттиришнинг ғоят муҳим гарантияси, деб билади. КПСС Марказий Комитетининг бўлимларига, министрликлар ва идораларга, маҳаллий партия, совет, хўжалик органларига меҳнаткашларнинг таклифларини амалда рўёбга чиқаришга эътиборни кучайтириш топширилди ҳамда КПСС Марказий Комитетининг бўлажак Пленумига тайёргарлик кўриш жараёнида ана шу таклифлардан тўла-тўкис фойдаланиш зарурлиги уқтириб ўтилди.

Сиёсий бюро 1986—2000 йилларда халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни ва хизмат соҳасини ривожлантириш Комплекс программаси қандай бажарилаётганлигини кўриб чиқди. Мазкур программанинг топшириқлари ҳамда КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг шу программани амалга ошириш билан боғлиқ қарорлари баъзи йўналишлар бўйича қониқарсиз бажарилаётганлиги қайд этиб ўтилди.

Партия ва давлат органларига йўл қўйилган қолоқликни бартараф этиш чораларини кўриш таклиф қилинди. Аҳоли учун товарлар ишлаб чиқариш топшириқларини барбод этишга йўл қўйган министрликларнинг раҳбарлари шундай товарлар планда белгиланган даражада ишлаб чиқарилишини таъминлаш учун шахсан жавобгар эканликлари тўғрисида огоҳлантирилдилар. Министрликлар коллегиялари ва партия комитетларининг эътибори товарларнинг сифати ва хилларини тубдан яхшилаш, уларни янгилаш суръатларини жадаллаштириш, жаҳон даражасига мос келадиган буюмлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун кадрлар масъулиятини ошириш зарурлигига қаратилди.

Барча тармоқлардаги корхоналарнинг асосий фаолиятидан қатъи назар, ана шу корхоналарда ҳақ тўланадиган хизматларни ривожлантиришни жадаллаштириш, уй-жойларни ремонт қилиш ва қуриш, автомобилларга техника хизмати кўрсатиш, туризм ва экскурсиялар, физкультура ва спорт соҳасидаги хизматларга алоҳида эътибор бериш тавсия қилинди. Аҳолининг якка тартибдаги меҳнат фаолиятини активлаштириш, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасида кооперативлар ташкил этиш ҳам таклиф қилинди.

Савдо ташкилотларининг ишини янги хўжалик механизми асосида қайта қуриш, буюмлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларнинг турлари ва сифатини яхшилаш мақсадида шу ташкилотларнинг саноатга таъсирини кучайтириш, чакана товар обороти планини сўзсиз бажариш, умумий овқатланишни ташкил этишни анча яхшилаш учун мавжуд резервлардан тўлиқроқ фойдаланиш вазифаси қўйилди.

Аҳолини товарлар ва хизматлар билан таъминлашда, пул даромадлари ва харажатларнинг мутаносиб бўлишида маҳаллий партия ва совет органларининг роли ҳамда масъулиятини кучайтиришга эътибор жалб қилинди. Планларда товарлар ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасининг ўн иккинчи беш йиллик топшириқларининг, Комплекс программанинг ҳамда партия ва ҳукуматнинг шу программа билан боғлиқ қарорларининг бажарилишини таъминлайдиган тарзда устун даражада ривожлантирилиши кўзда тутилиши зарурлиги уқтириб ўтилди.

Мажлисда ВЛКСМ XX съездининг якунларига мувофиқ ёшлар билан ишлашни янада яхшилаш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Сиёсий бюро съездга комсомол ҳаётидагина эмас, шу билан бирга умуман совет жамияти ҳаётида ҳам катта сиёсий воқеа, деб юксак баҳо берди. Съезд йигит ва қизлар КПССнинг мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштиришга қаратилган йўлини батамом қўллаб-қувватлаётганликларини, ёш авлод қайта қуришдан иборат умумий ишга яна ҳам активроқ қўшилишга астойдил интилаётганлигини, социалистик демократия асосида ижтимоий турмушни соғломлаштиришда конкрет қатнашишга тайёр эканлигини яққол намойиш этди. Комсомол партия идеалларига ғоят содиқлигини яна бир бор кўрсатганлиги, партиянинг энг яқин ёрдамчиси ва ишончли резерви бўлишдек юксак бурчини тасдиқлаганлиги мамнуният билан қайд этиб ўтилди.

Партия ва комсомол ташкилотларининг эътибори турмушимизнинг барча томонларини революцион тарзда янгилаш, экономикани тубдан қайта қуриш, фан-техника тараққиёти учун курашга комсомолнинг ҳиссасини янада ошириш, ёшларда ижтимоий ҳодисаларни марксча-ленинча синфий позицияларда туриб идроклаш ва баҳолаш маҳоратини ҳосил қилиш зарурлигига қаратилди. Барча партия, совет, давлат ва жамоат ташкилотлари ёшларнинг меҳнат, ғоявий-сиёсий, маънавий, ҳарбий-ватанпарварлик ва интернационал тарбияси масалаларини ўзларининг биринчи навбатдаги ва кундалик вазифалари қаторига қўйишлари кераклиги уқтириб ўтилди.

Илгари қабул қилинган қарорларни контрол қилиш тариқасида Совет Иттифоқи билан Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар корхоналари ва бирлашмалари ўртасидаги бевосита алоқаларни ривожлантириш, қўшма корхоналар, халқаро бирлашмалар ва ташкилотлар тузиш ишларининг аҳволи кўриб чиқилди. Баҳамжиҳат ҳаракатнинг янги формаларини жорий этиш ишлаб чиқаришни ихтисослаш ва кооперациялашни бутун чоралар билан ривожлантириш йўлида социалистик ҳамдўстлик давлатлари билан иқтисодий ҳамда илмий-техникавий ҳамкорликнинг миқёсларини кенгайтириш ва унинг жўшқинлигини кучайтириш учун катта аҳамиятга эга эканлиги уқтириб ўтилди.

Янги интеграция формалари доирасида ҳамкорлик механизмини, аввало планлаштириш, нарх белгилаш ва моддий-техника таъминоти масалаларини мувофиқлаштириш борасидаги ишларни активлаштириш чоралари белгиланди. Мутахассис кадрлар тайёрлаш ҳамда уларнинг малакасини ошириш, ташқи иқтисодий фаолият самарадорлигини оширишга партия таъсирини кучайтириш муҳимлиги таъкидланди.

Сиёсий бюро М. С. Горбачевнинг Франция Компартияси Бош секретари Ж. Марше билан учрашуви якунларини маъқуллади. Учрашув КПСС билан ФКП ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришда муҳим босқич, иккала партиянинг тинчлик, демократия ва социализм учун курашга янгича ёндашувининг ифодаси бўлиб қолди. Европа ҳамда жаҳон сиёсатининг муҳим бўғини бўлган СССР билан Франция ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантиришдан КПСС ва ФКПнинг умумий манфаатдорлиги қайд этиб ўтилди. Совет ва француз коммунистлари ҳар қандай ғовларга қарамай, бундан буён ҳам иккала мамлакат ўртасида нормал, ўзаро манфаатли муносабатлар учун курашаверадилар, совет ва француз халқлари ўртасидаги ҳамжиҳатлик ҳамда дўстликка кўмаклашаверадилар.

Сиёсий бюро М. С. Горбачев ва Э. А. Шеварднадзенинг Мексика ташқи ишлар министри Б. Сепульведа билан ўтказган музокаралари ҳамда суҳбатларининг якунларини маъқуллади. Ана шу музокаралар ва суҳбатлар халқаро хавфсизлик, қуролсизланиш ва ривожланиш, хатарли кескинлик манбаларини бартараф этиш масалаларида Ғарбий ярим шардаги ана шу энг катта мамлакат билан ҳамжиҳатликни мустаҳкамлади, шунингдек ўзаро манфаатли ва жуда хилма-хил икки томонлама ҳамкорликнинг янги имкониятларини кўрсатиб берди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида ички ва ташқи сиёсатнинг бошқа баъзи масалалари ҳам кўриб чиқилди.

ХАЛОС ЭТИЛГАН ДУНЁ АСЛО УНУТМАЙДИ

Ўзбекистон меҳнаткашлари ажойиб байрамни — совет халқининг Улуғ Ватан урушида фашистлар Германияси устидан қозонган Ғалабасининг 42 йиллигини бутун мамлакат билан, қардош социалистик мамлакатлар билан, бутун тараққийпарвар инсоният билан бирга нишонладилар. Ғалаба совет тузумининг енгилмас кучини, социализм ва марксча-ленинча идеологиянинг афзаллигини, жамиятимизнинг жипслигини тўла намоён қилди, бутун жаҳон тарихининг боришига таъсир ўтказди. Ленинчи Коммунистик партия раҳбарлик қилган шонли Совет Армияси жангчилари, бутун совет халқи маккор душманни яксон этиш, Ватанимизнинг озодлиги ва мустақиллигини ҳимоя қилиш, Европа халқларини фашизм қуллигидан халос этиш учун мислсиз қаҳрамонлик ва фидойилик кўрсатдилар.

9 май куни Ўзбекистон пойтахтининг В. И. Ленин номи билан аталган Парадлар хиёбонига келувчиларнинг кети узилмади. Улар Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси Ильич ҳайкали пойига гуллар, Номаълум солдат қабрига гулчамбарлар қўйишди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи ҳарбий кенгаши номидан, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети номидан, Тошкент область партия комитети ва область ижроия комитети, Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитети номидан, партия, уруш ва меҳнат ветеранлари номидан, Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети номидан, Тошкент корхоналари ва ташкилотларининг меҳнат коллективлари номидан гуллар ва гулчамбарлар қўйилди.

Афғонистон Демократик Республикаси Саманган вилоятининг делегацияси ҳам гуллар ва гулчамбарлар қўйди.

Уруш йилларида Тошкент госпиталларида ҳаётдан кўз юмган ярадор жангчилар дафн этилган Ҳарбий қабристондаги «Мотамсаро она» ҳайкали пойига, генерал С. Раҳимов ҳайкали пойига, Коммунарлар хиёбонидаги Биродарлик қабристонига ҳам гулчамбарлар қўйилди.

Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССР Гимнларининг улуғвор садолари янграйди. Фахрий қоровул ротаси шахдам одим ташлаб ўтади.

Ҳарбий қабристонда кўп одамлар иштирокида митинг бўлди. Митингда сўзга чиққан Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинлари қўмондонининг биринчи ўринбосари генерал-лейтенант Э. А. Воробьев, Берлинни штурм қилишда қатнашган Совет Иттифоқи Қаҳрамони А. А. Голубенко, Тошкент давлат университетининг студенти, яқиндагина Афғонистондаги чекланган совет қўшинлари контингенти составида интернационал бурчини бажариб келган А. Қодиров, Тошкентдаги 114-мактаб ўқитувчиси М. Мўминова совет халқи гитлерчилар фашизми устидан қозонилган Ғалабанинг сўнмас аҳамияти тўғрисида, Ватан озодлиги йўлида жон фидо қилган кишиларнинг порлоқ хотираси миннатдор авлодлар қалбида абадий яшаши ҳақида гапирдилар. Нотиқлар уруш даҳшатлари ҳеч қачон такрорланмаслиги учун, тинчлик учун курашишга чақирдилар. Ер куррасидаги барча одамлар тинч, мусаффо осмон остида меҳнат қилишлари керак. Митинг қатнашчилари Советлар мамлакатининг тинчликсевар сиёсатини қизғин қўллаб-қувватлашлари, Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини муносиб кутиб олишга, мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштиришга салмоқли ҳисса қўшишга тайёр эканликлари ҳақида гапирдилар.

Ғалаба куни шарафига Тошкент отчопарида қизиқарли ҳарбий-спорт байрами бўлди. Улуғ Ватан уруши ветеранлари ўша сурони йилларни эслатиб, минбарлар олдидан ўтдилар. ДОСААФ спортчилари ўз маҳоратларини намойиш этдилар. Туркистончи жангчилар машқ жангида Ватанимизнинг жанубий сарҳадларини ҳимоя қилишга тайёр эканликларини, малака ва маҳоратларини намойиш қилдилар. Чавандозлар пойгаси ҳам яхши таассурот қолдирди.

Кечқурун В. И. Ленин номли майдонда республика пойтахти аҳолиси ва меҳмонларидан минглаб кишилар театрлаштирилган катта бадиий-спорт томошаларини кўрдилар.

Байрам салютининг анвойи ранглари билан нурафшон бўлган шаҳар майдонлари ва кўчаларида оммавий сайиллар ярим кечагача давом этди.

Ғалаба кунига бағишланган байрам тадбирларида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари И. Б. Усмонхўжаев, Т. А. Алимов, В. П. Анишчев, В. А. Антонов, В. А. Головин, П. В. Догонкин, А. С. Икромов, Ғ. Ҳ. Қодиров, В. Н. Лобко, Р. Н. Нишонов, В. И. Огарок, Н. И. Попов, М. Ҳ. Холмуҳамедов, Ҳ. Алимова, И. Ҳ. Жўрабеков, Б. Ф. Сатин, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Ғ. З. Заҳриддинов, И. Искандаров, Қ. Ҳ. Маҳамадалиев, В. В. Сударенков, С. У. Султонова иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИГА — ЗАРБДОР СУРЪАТ!

Янги цех ишга туширилди

● Навоий электрохимия заводининг янги цехида ускуналарни ишга туширишсозлаш ишлари бошланди. Яқинда бу ерда ғўза, соя, кунгабоқар ва бошқа экинларни бегона ўтлардан тозалайдиган гербицид ишлаб чиқарилади.

Навоий электрохимия заводи — ўсимликларни химиявий йўл билан муҳофаза қилиш воситаларини ишлаб чиқаришга ихтисослашаётган мамлакатда ягона корхонадир. Завод 1980 йилда ишга туширилган пайтдан бери бу ерда маҳсулот ишлаб чиқариш миқдори беш баравар кўпайди.

Трефлан ишлаб чиқариш учун ускуналар чет эл фирмаларининг лицензиялари асосида қурилган заводнинг бошқа бўлимларидан фарқ қилиб, уларни совет мутахассислари лойиҳалаштирганлар ва тайёрлаганлар. Барча монтаж ишларини «Югпроммонтаж» трести ва Навоий қурилиш бошқармасининг коллективлари бажардилар. Цехни ишга туширишнинг барча босқичларида завод мутахассисларига уларнинг москвалик, киевлик, тольяттилик ҳамкасблари катта ёрдам бердилар.

Тежамкорлик ҳисоби ўсмоқда

● «Наманганэлектросеть» корхонасининг коллективи йил бошидан бери салкам 2,5 миллион киловатт-соат электр энергияни тежади. Энг кўп қувват билан ишланадиган қишки даврда бундай муваффақиятга эришилганлиги айниқса эътиборга лойиқдир.

Ремонт хизмати ишини қайта қуриш туфайли айниқса кўп миқдорда тежамкорликка эришилди. Илгари бригадалар топшириқни бевосита иш кунида олсалар, ҳозир топшириқ анча олдиндан бериб қўйилади. Натижада ремонтчилар барча операцияларни олдиндан аниқ режалаштириб, зарур асбоб-ускуналар ва эҳтиёт қисмларни ҳозирлаб қўйишларига имконият яратилмоқда. Шу тариқа ремонт сифати анча яхшиланди, энергия сарфи камайди.

Чуст райони энергетиклари тежамкорлик ишига катта ҳисса қўшдилар. Улар қувватларнинг бекор кетишига деярли барҳам бердилар. Натижада 85 минг киловатт-соатдан ортиқ электр энергия тежалди.

(ЎзТАГ).

Ота қувончи

Анорбой Сиддиқов — мураббий ишчи. Йигирма уч йилдирки пайвандчилик касбини эъзозлайди. Тошкентдаги «Узбекхлопкомаш» бирлашмаси 2-цехида баракали меҳнати билан ном чиқарган.

— Шогирдлар — белимнинг қуввати, — дейди А. Сиддиқов. — Шогирдларим қаторига энди ўғлим ҳам қўшилди. У ҳам пайвандчиликни пухта ўзлаштириб олди. Ўғлим Илҳомжон мустақил ишлашга кўчиб, ҳар сменада планга қўшимча маҳсулот тайёрлай бошлагани қалбимни қувончга тўлдирмоқда.

Т. РАҲИМОВ.

КПСС XXV съезди номли Наманган аврли газламалар шойи комбинатининг илғор тўқувчиси Меҳнат Қизил Байроқ, I ва II даража Меҳнат шуҳрати орденлари нишондори Аҳад Тошбоевнинг номи областдагина эмас, республикада ҳам яхши таниш. Иш вақтининг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланишга одатланган новатор ишчи доимо вақтдан ўзиб меҳнат қилишга, ўзи тўқиётган газламаларнинг фақат юқори сифат билан қабул қилинишига эришяпти. Ҳозир унинг меҳнат календарида 1989 йилнинг январь ойи.

Илғор ишчи Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига тўрт йиллик планни бажаришга аҳд қилган.

Суратда: Аҳад Тошбоев шогирди Марям Эгамбердиева билан.

А. Ковтун фотоси (ЎзТАГ).

Қаҳрамонларга шон-шарафлар

ҚАРШИ, 9 май. (ЎзТАГ). Гитлерчилар фашизми устидан совет халқи Ғалабасининг 42 йиллиги куни бу ерда Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари шарафига ёдгорлик комплекси очилди. Баланд тепалик чўққисида ёқут юлдуз порлади. Совет жангчиларининг қаҳрамонона жасоратларини тараннум этувчи рангли витражлар тепаликка ҳошия бўлган. Ёдгорлик пойида Мангулик машъали ёнди. Уни Улуғ Ватан урушининг ветерани, Шуҳрат орденининг тўла соҳиби И. Т. Егоров ёқди.

Ёдгорлик ёнида Ғалаба кунига бағишланган тантанали митинг бўлиб ўтди. Шаҳарликлар анвойи баҳор гулларини бу ерга келтирдилар.

* * *

Қорақалпоғистон АССРда, Ўзбекистоннинг барча областлари, шаҳарлари, қишлоқлари ва посёлкаларида Буюк Ғалаба байрамига бағишланган тантаналар, кўп кишилик митинглар, ёдгорликларнинг очилиш маросимлари, ҳалок бўлган жангчиларнинг ёдгорликларига гулчамбарлар қўйиш маросимлари бўлиб ўтди.

• Ғўза парвариши бошланди

БАРАВЖ НИҲОЛЛАР

Қўриқ Ульянов райони пахта пайкалларида яшил қаторлар кўзга ташланиб қолди. Культиватор таққан пўлат агрегатлар овози эртаю кеч тинмайди. Улар ниҳолларга дастлабки комплекс ишловни бермоқдалар.

Район совхозларида яхши ният билан 21 минг 200 гектар майдонга барака уруғи қадалди. Шундан 14 минг гектарга чигит пуштага, 7 минг гектарга — кенг қаторлаб экилди. Барвақт, сифатли экилган уруғ текис униб чиқди.

Ҳозир пайкалларда ғўзанинг биринчи ишловига зўр берилмоқда. «III Интернационал» совхозининг Мардон Соҳибов бошлиқ бригадасида ғўзага дастлабки комплекс ишлов беришни ташкил этиш юзасидан кўргазмали семинар ўтказилди. Дарвоқе бригада аъзоларининг ўрганса арзигулик ишлари бор. Бу ерда 115 гектар майдонда деҳқончилик қилиняпти. Қийгос униб чиққан ниҳоллар авжидан кўз яшнайди. Гектарига камида 35 центнердан пахта етиштиришга аҳд қилган бригада пахтакорлари ҳар бир юмушни агротехника қоидалари талаблари асосида уюштиришга ҳаракат қилишмоқда.

Районнинг «Қашқадарё», «Москва», Дзержинский номли совхозлари экин майдонларида тўла гектарлар ҳосил бўлди. Ўнлаб бригадаларда ғўзани ягоналаш, бегона ўтлардан тозалаш ишларига ҳозирданоқ жиддий эътибор берилмоқда. Дала ишларида суръат тобора ошиб бораётир. «Қашқадарё» совхозидан Холмурод Аллаев, Жўра Маматов, «Партия XX съезди» совхозидан Шариф Турсунов, «Ғалаба» совхозидан Кенжа Эгамбердиев, 18-совхоздан Ғайбулло Раҳмонов, 15-совхоздан Ойбаҳор Маматовалар бошлиқ бригадаларда ниҳолларнинг биринчи ишловини қисқа муддатда тугаллаш, уларнинг баравж ривожланишини таъминлаш чоралари кўрилаётир.

— Бу йилги деҳқончилик ишларини табиий шароитга қараб ташкил этишга жиддий эътибор беряпмиз, — дейишди бизга район партия комитетида. — Чигит гербицидлар билан экилса-да, тез-тез ёмғир ёғаётганлиги учун бегона ўтлар кўп бўляпти. Улар культиваторларга ўрнатилган махсус ўткир пичоқлар билан таг-тагидан қирқиб ташланяпти. Шу кунларда ёмғирдан кейин юз берган қатқалоқни юмшатиш учун РАПО 600 га яқин культиватор, борона ва мотигалар кучидан унумли фойдаланишни ташкил этяпти. Бу ишларда пудрат асосида меҳнат қилаётган бригадалар (улар мавжуд 300 дан зиёд бригаданинг 67 процентини ташкил қилади) пешқадам.

Шунингдек, районда яганага кўп эҳтиёж сездирмаслик чоралари ҳам кўриляпти. Ерга ҳар йилгидан кўра анча кам (яъни аниқ уяларга 94 килограмм ўрнига 56 килограммдан) уруғ ташланди. Бундан кўриниб турибдики, ортиқча ягана қилишга ҳожат қолмайди. Вазифа — мавжуд тупларни тўла сақлашдан иборат.

Шуни ҳам айтиш керакки, район хўжаликлари экономикаси кейинги йилларда анча ночор аҳволга тушиб қолган. Буни ҳисобга олиб, бу йил асосий майдонларга тўртинчи тип тола берадиган (иқтисодий томондан фойдали) «175-Ф» навли чигит экилди. Бу, қолаверса, табиий шароитга ҳам жуда мос навдир.

Ишда ҳали қатор камчиликлар ҳам бор. РАПО ва айрим хўжалик раҳбарларининг масъулиятсизлиги туфайли алмашлаб экишга ҳануз тўлиқ ўтилмаяпти. Пахта-беда алмашлаб экиш бор-йўғи 85 процент жорий этилган. Маҳаллий ўғит жамғариш бўйича белгиланган режалар амалга ошмаётир. Чунончи, 90 минг тоннага яқин маҳаллий ўғит билан суғориладиган майдонлардаги экинларни тўла озиқлантириб бўлмайди. Районда бу нуқсонларни зудлик билан бартараф этиб, Улуғ Октябрнинг 70 йиллик юбилейи йилида 55 минг тонна пахта етиштириш аҳди билан меҳнат қилинмоқда.

Қўриқ район миришкорлари бу йил ялпи ҳосилнинг 80 процентини машиналар кўмагида жамғариб олишни режалаштириб қўйишди. Шунга кўра бу ишда ҳал қилувчи куч — механизаторлар тайёрлаш ва улар малакасини оширишга алоҳида эътибор қаратилди. Яқинда 100 нафар механик-ҳайдовчи «Ташсельмаш» заводига бориб, малака ошириб қайтишди. Жойларда очилган курсларда 200 нафар комсомол-ёшлар механизаторлик касбини эгаллашмоқда.

Дала ишларида силжиш, ижобий ўзгаришлар бор. Гап — унинг давомийлигини, сўз билан иш бирлигини таъминлаш орқали юксак пировард натижага эришишда.

М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҲУЖЖАТЛАР ТЎПЛАМИ

ПБИП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, ПХР Давлат Кенгашининг Раиси В. Ярузельскийнинг 1987 йил 21-22 апрель кунлари СССРга қилган визити тўғрисидаги ҳужжатлар ва материаллар тўплами босмадан чиқди.

Тўпламга М. С. Горбачев ва В. Ярузельский ўртоқларнинг нутқлари, идеология, илм-фан ва маданият соҳаларида Совет—Польша ҳамкорлиги тўғрисидаги Декларация, бошқа материаллар киритилган.

Тўпламни Сиёсий адабиёт нашриёти босмадан чиқарди.

(ТАСС).

ВЬЕТНАМ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БОШ СЕКРЕТАРИ НГУЕН ВАН ЛИННИНГ СССРГА ҚИЛАДИГАН РАСМИЙ ДЎСТОНА ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан ВКП Марказий Комитетининг Бош секретари Нгуен Ван Линь 1987 йил май ойининг иккинчи ярмида расмий дўстона визит билан Совет Иттифоқига келади.

• Олий таълим: қайта қуриш чорраҳаларида

ЯНГИ ТАЛАБЛАР АСОСИДА

Мамлакатимизнинг ҳамма жабҳаларида қайта қуриш жараёни авж олиб бормоқда. Ўзининг моҳияти ва кўлами жиҳатидан революцион ўзгаришларга қиёс қилинадиган бу жараён жамиятимиз ҳаётида кескин бурилишга олиб келиши, социал-иқтисодий тараққиётнинг жадаллашишини сўзсиз таъминлаши керак. «Қайта қуриш, — деб таъкидланди КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленумида, — турғунлик жараёнларини қатъиян бартараф этиш, тараққиётга тўсқинлик қилувчи механизмни бузиб ташлаш, совет жамиятини социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштиришнинг ишончли ва самарали механизмини яратиш демакдир».

Халқ хўжалигида қайта қуришга эришиш янгича тарбияланган, янгича фикрлайдиган кадрлар бўлишини тақозо этади. Шундай кадрларни олий мактаб тайёрлаб бериши керак. Кадрларни тайёрлаш соҳасини қайта қурмай туриб, янгича кадрларга эга бўлиш мумкин эмас.

Мутахассис кадрлар тайёрлашнинг кескин яхшиланишига олиб келадиган, кечиктириб бўлмайдиган омиллардан бири студентларнинг мустақил ишлашини яхшилашдир. Бу жараён сифат жиҳатдан кескин ўзгариши лозим. Шу муносабат билан мустақил ишлашнинг янги-янги самарали формаларини топиш, уларни жорий қилиш, улардан энг юқори самара олиш билан боғлиқ тажрибалар ўтказиш муҳимдир. Умуман, олий таълим соҳасини қайта қуришга оид ва ҳал қилиниши зарур бўлган масалалар талайгина.

Ҳамкасблар, олий ўқув юртларининг ўқитувчилари билан қайта қуришнинг турли йўналишлари ҳақида суҳбатлашганимизда шу нарса маълум бўладики, кўпчилик ҳали ҳам лекция ўқиш билим беришнинг асосий ва энг муҳим усули деб қарамоқда. Ҳатто қайта қуриш муносабати билан лекцияларнинг камайтирилишидан норози бўлиб юрганлар ҳам кўп. Очиғини айтганда, лекциянинг фазилати, имконияти, унинг чинакам ижодий жараён эканлиги ҳақида кўп гапириш мумкин.

Гоҳо лектор лекция ўқиркан, шу қадар илҳомланиб, берилиб кетадики, буни студентлар ҳам сеҳрлангандек эшитишади. Аммо дарс тугайди-ю, студентнинг билимига билим қўшилмайди. Бундай лекциялар ташвиқот учун яхшидир, аммо билим бериш учун эмас.

Студентларнинг лекция конспектлари билан кўп танишганман. Айрим конспектлар шу даражада қисқа ва қуруқ бўладики, уларни жиддий манба деб ҳисоблаш мушкул. Ваҳолонки, ўша конспектларни қулай билиб, дарсликларга мурожаат қилмайдиган студентлар ҳам учрайди. Билимни студентнинг ўзи излаб топса ва мустақил равишда ўзлаштирса (ўқитувчининг назорати остида албатта), ўқув жараёни самарали бўлади.

Фикримизча, ҳозирданоқ ҳеч бир кечиктирмай киришишимиз лозим бўлган иш студентларга мустақил ишлаш имкониятини берадиган методик материаллар яратиш ва бунга мос равишда программаларни қайта кўриб чиқишдан иборатдир.

Одатда ҳар бир факультетнинг, ҳар бир кафедранинг анъанавий «буюртмачилари» бўлади. Улар кафедрада ёки факультетда тайёрланган мутахассисларнинг қарийб ҳаммасини ўз соҳалари бўйича ишга қабул қилиб олади (қурувчи инженерларни — Қурилиш министрлиги, геологларни — Геология министрлиги ва ҳоказо). Кафедралар махсус курсларининг программаларини қайта кўриб чиқишда ана шу ташкилотларнинг вакиллари жалб этилса яхши бўларди. Махсус курслар ва лаборатория машғулотларининг программаларини қайта тузиш ва уларни янгича ишлаш шароитига мослаштириш вақтида кафедранинг имкониятларини, халқ хўжалигининг регионал муаммоларини ва фаннинг регионал тематикасини эътиборда тутиш мутлақо зарурдир. Шундай муҳокама йўли билан ўқув планларини ва малака бериш характеристикаларини ҳам қайта кўриб чиқиш вақти аллақачон етган. Бу ишларни амалга ошириш маълум даражага бориб, асосий мезонлар кўрина бошлагач, умумий курсларнинг программалари ҳақида ўйлаш мумкин бўлади.

Фикримизча, умумий курсларнинг программаларини қайтадан, янгича ишлаш шароитига мослаб тузиш мураккаб иш. Баъзи курслар республикадаги битта министрликка қарашли бир неча олий ўқув юртлари учун умумий бўлгани сабабли, қайта тузишга ўша министрликнинг тегишли бўлимлари бошчилик қилса айни муддаодир. Шу нарса мутлақо равшанки, умумий курсларнинг программаларида катта ўзгаришлар қилиниши шарт. Эҳтимол, бир неча умумий курслардан битта катта курс ёки қўшма курс тузиш мақсадга мувофиқ бўлар. Бу эса курсларни механик равишда қўшиб қўйишдан иборат бўлмаслиги керак, албатта. Уларнинг ҳаммаси учун умумий бўлган қонуниятлар асосида янги катта курс барпо этиш лозим. Бунинг яхши мисоли сифатида «Туташ муҳит механикаси» катта курсини кўрсатиш мумкин. Бу механика мутахассислиги учун ўн йилдан бери ўқитиб келинмоқда. Унда дастлаб «туташ муҳит» деб аталадиган объектнинг умумий математик модели тузилади. Сўнг бу моделнинг хусусий ҳоллари сифатида қаттиқ жисм механикаси, суюқлик ва газ динамикаси, электродинамика ва ниҳоят табиатда учрамайдиган гипотетик муҳитнинг назариялари, шунингдек, композицион материалларнинг ва полимерларнинг назариялари осонгина келтириб чиқарилади.

Шуни айтиш керакки, олий мактаб ўқитувчилари орасида программаларнинг озгина ўзгаришини ҳам истамайдиган, эскичасига ишлашга ўрганиб қолганлар кўп. Уларга эски программалар ва ўқув планлари ҳеч бир ўзгартириб бўлмайдиган мутлақ нарсадек туюлади. Ваҳолонки, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорида 1988—89 ўқув йилидан кечиктирмай янги ўқув планлари ва программаларни ишлаб чиқиш ва жорий қилиш ҳақида қатъий кўрсатма берилган.

Афтидан, ўқув жараёнини қайта қуриш, лекцияларнинг кескин камайиб кетиши каби ўзгаришлар янги типовой программаларнинг жорий қилинишидан олдин амалга ошадиганга ўхшайди. Шу муносабат билан кафедраларда умумий курсларнинг программалари устида ҳозирданоқ иш олиб бориш лозим. Махсус курслар ва махсус семинарларнинг бевосита ишлаб чиқаришга яқинлаштирилиши ҳам шуни тақозо қилади, чунки махсус курсларга умумий курслар фундамент бўлиши шарт. Бу ишлар олий ўқув юртлари базасида бир-бирига яқин мутахассисликлар бўйича ташкил қилинадиган ўқув-методик бирлашмалар билан ҳамкорликда олиб борилиши керак.

Дарсликлар ва бошқа методик материалларни ҳам мумкин қадар тез қайта ишлаш, янги талаблар асосида қайта ташкил қилинган, қилинаётган ўқув жараёнига, янги программаларга мослаштириш керак. Бу ишнинг ҳажми катта бўлгани учун, уни кафедраларнинг йиллик иш ҳажмига киритиш йўли билан бажариш мақсадга мувофиқдир.

Олий таълимни қайта қуришнинг таълим-тарбияни ишлаб чиқаришга яқинлаштириш, олий мактаб фанининг самарадорлигини ошириш, раҳбарлик ва кадрларнинг ўз-ўзини бошқариши ва демократизм каби яна талай масалалари ҳам борки, улар ўз ечимини кутмоқда.

М. ВОҲИДОВ,
доцент.

● КЕДРОВИЙ

Томск области территориясидаги Обь дарёси бўйи кончилари Герасимовское янги конини саноат йўли билан қазишга киришдилар. Дастлабки икки кон-қудуқ нефть берди. Томск олимлари «Пласт-90» илмий-техника программаси доирасида конни фойдаланиш учун тайёрлашда қатнашдилар. Герасимовское кони областдаги нефть бойликларини ўзлаштиришда янги босқич бўлади. Унинг ишга туширилиши билан ғоят чуқур жойлашган углеводород хом ашёси қазиб чиқарила бошланди.

● ВИЛЬНЮС

«Видеон» кооперативи Литва пойтахти аҳолисига оилавий кинохроникани яратишга ёрдам беради. «Маиший хизмат кўрсатиш комбинати ҳузурида ташкил қилинган бу кооператив буюртмачининг илтимосига кўра тўйлар, юбилейлар, бошқа тантаналарни видеоплёнкага туширади. «Видеон» кооперативи музейлар, ижодий союзлар, ўқув юртлари ва илмий муассасалардан ўз ёрдамини аямайди. Кооператив яқин вақт ичида Вильнюсда болалар кафесини ва ёшлар видеоклубини очишни режалаштирмоқда.

● ХАБАРОВСК

Хабаровскдаги С. М. Киров номли кемасозлик заводининг ишчилари кальмар (денгиз ҳайвони) овлайдиган кемаларнинг дастлабки туркумини сувга туширдилар. Шу тариқа мамлакатимизда кальмар овлайдиган ва қайта ишлайдиган денгиз флотилиясини яратиш учун асос солинди. Бу ихтисослашган кемалар чекланмаган районда шундай денгиз ҳайвонини овлаши мумкин. Бу кемалар автомат режимда ишлаб, электрон қидирув ускуналари, тунда овлаш учун мўлжалланган ёруғлик — техника қурилмалари билан таъминланган. Кемадаги катта трюмлар кальмарни қайта ишлаш ва маҳсулотни узоқ вақт сақлаш учун мўлжаллангандир. (ТАСС).

РАСМИЙ АХБОРОТ

РЕСУРСЛАРНИ ТЕЖАШ ВА УЛАРДАН ОҚИЛОНА ФОЙДАЛАНИШДАГИ ЮКСАК НАТИЖАЛАР УЧУН ФАХРИЙ ЁРЛИҚЛАР БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети «1986 йилда материал ва ёқилғи-энергетика ресурсларини тежаш ва улардан оқилона фойдаланишдаги юксак натижалар учун СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотлаш тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

Қарорда шу нарса таъкидланадики, СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986 йилги Давлат планини муваффақиятли бажариш учун ўтказилган Бутуниттифоқ социалистик мусобақаси хом ашё, материал, ёқилғи ва энергиядан тежабтергаб фойдаланиш резервларини ишга солиш, ресурсларни тежашда ижобий натижаларга эришиш юзасидан меҳнат коллективлари ишини кучайтиришга кўмаклашди.

Шу билан бирга совет ва хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари меҳнаткашларни ҳар бир меҳнат коллективининг ресурсларни тежаш соҳасидаги топшириқ ва мажбуриятларни муваффақиятли бажаришига сафарбар этиш учун социалистик мусобақанинг имкониятларидан тўла-тўкис фойдаланмаётганликлари уқтириб ўтилади. Моддий ресурслар сарфини нормалашни такомиллаштиришга, шу ресурсларни тежаш учун ходимларни мукофотлашга, иккиламчи хом ашёдан ва ишлаб чиқариш чиқитларидан фойдаланишга ҳали етарли эътибор берилмаяпти.

СССР министрликлари ва идоралари, иттифоқдош ва автоном республикалар, ўлкалар ва областлар иқтисодий ва социал ривожланишнинг асосий кўрсаткичларини, ресурсларни тежаш кўрсаткичларини тўла ҳажмда бажаришни таъминламаганликлари эътиборга олиниб, мазкур Фахрий ёрлиқлар уларга берилмайдиган бўлди.

СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети материал ва ёқилғи-энергетика ресурсларини тежашда ва улардан оқилона фойдаланишда юксак натижаларга эришган айрим шаҳарлар, районлар ва меҳнат коллективларини Фахрий ёрлиқлар билан мукофотладилар:

РСФСРдан: Тува АССРнинг Ак-Довурак шаҳри, Доғистон АССРнинг Каспийск шаҳри, Кабарда-Балкария АССРнинг Майский шаҳри, Якутия АССРнинг Мирний шаҳри, Калуга областининг Обнинск шаҳри, Москва шаҳрининг Первомайск райони, Москва шаҳрининг Севастопольск райони;

Украина ССРдан: Киев шаҳрининг Дарница райони, Днепропетровск шаҳрининг Киров райони;

Белоруссия ССРдан: Минск областининг Слуцк шаҳри, Минск шаҳрининг Фрунзе райони.

94 та бирлашма, уларнинг ишлаб чиқариш бирликлари, корхоналар, колхоз ва совхозлар, қурилиш ва халқ хўжалиги турли тармоқларининг бошқа ташкилотлари коллективлари мазкур Фахрий ёрлиқлар билан мукофотланди.

Фахрий ёрлиқлар билан мукофотланганлар учун тегишли пул мукофотлари белгиланди.

«ЯККА ТАРТИБДАГИ МЕҲНАТ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА» СССР ҚОНУНИ МУНОСАБАТИ БИЛАН СССР ҲУКУМАТИ ҚАБУЛ ЭТГАН ҚАРОРЛАР ТЎҒРИСИДА

СССР Министрлар Советининг «Якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи гражданларга кредитлар бериш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ СССР Давлат банкининг бундай гражданларга:

Хом ашё, материал, асбоблар сотиб олиш учун, шунингдек, ижарага ёки прокатга олинган асбоблар ва бошқа мулклар ҳақини тўлаш учун — 12 ой муддатга 2 минг сўмгача кредит беришга (кредитдан фойдаланганлик учун йилига 3 процент ҳақ ундириб олиш шарти билан);

бошқа мулкларни сотиб олиш учун — 24 ой муддатга 3 минг сўмгача кредит беришга (ссуда берилган кундан етти ой ўтгандан кейин кредитни узиш ва йилига 2 процент ҳақ олиш шарти билан) рухсат этилди.

Тегишли халқ депутатлари Совети ижроия комитети молия бўлимининг рўйхат гувоҳномаси ёки патенти бўлган тақдирда ва гражданларнинг олинган ссудани узиш тўғрисидаги мажбурияти бўлган тақдирда гражданларга мазкур мақсадлар учун кредитлар берилади.

Берилган ссудалар юзасидан муддати ўтиб кетган қарз учун йилига 5 процент ҳақ ундириб олинади.

СССР давлат банкига иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқ бўлган ҳолларда ва тегишли ҳисоб-китоблар билан тасдиқланган тақдирда мазкур мақсадлар учун кредит миқдорини 50 процентгача кўпайтириш ва ссудани ундириб олиш муддатини 6 ойгача узайтириш, қарз олган граждан навбатдаги тўловни 3 ойдан ортиқ муддат ичида тўламаган тақдирда суд йўли билан ссуда юзасидан жами қарзни ундириб олиш ҳуқуқи берилди.

СССР Министрлар Советининг «Якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи кишилардан давлат божи ва солиқларини ундириб олиш билан боғлиқ бўлган масалалар тўғрисида»ги қарорига биноан якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланишга патент бериш учун 5 сўм миқдорида давлат божи ундириб олинади.

Узоқ Шимол районларида ва шу районларга тенглаштирилган жойларда доимий яшовчи гражданлар учун имтиёз белгиланган. Уларнинг якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланишдан олган даромадларига даромад солиғи солинмайди.

СССР Министрлар Советининг «Якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи кишиларга пенсиялар тўлаш тартиби тўғрисида»ги қарорига биноан пенсионерларга ҳамма турдаги пенсияларни тўлаш вақтида якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланишдан олинган даромадлар эътиборга олинмайди, деб белгилаб қўйилди.

Уларга олаётган даромадидан қатъи назар, пенсиялар тўла ҳажмда тўланаверади.

(ТАСС).

• ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ

ВЬЕТНАМ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ БЮРОСИНИНГ МАЖЛИСИ

ХАНОЙ, 8 май. (ТАСС). Вьетнам Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг бу ерда бўлиб ўтган мажлисида Совет — Вьетнам иқтисодий ҳамкорлиги самарасини ошириш масалалари муҳокама қилинди.

ВКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси, — дейилади мажлис тўғрисидаги ахборотда, — сўнгги ўн йил мобайнида СССР билан ВСР ўртасидаги савдо-иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликнинг якунларини таҳлил этди, КПСС, СССР ҳукумати ва совет халқига социалистик қурилиш ва Ватанни ҳимоя қилишда Вьетнамга кўрсатилаётган бебаҳо ёрдами учун самимий миннатдорчилик изҳор қилдилар. Икки мамлакат ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик муносабатлари марксизм-ленинизм ва социалистик интернационализм принциплари негизига қурилганлиги таъкидланди. Дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома билан мустаҳкамланган бу муносабатлар Вьетнам халқининг революцион зафарларига ҳал қилувчи ҳисса бўлиб қўшилмоқда.

ВКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси Вьетнам билан Совет Иттифоқи ҳамда бошқа социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг самарали ва ҳар томонлама ҳамкорлиги соҳасида резервлар борлигига эътиборни қаратди. Бу ҳамкорлик муҳим стратегик аҳамиятга эгадир ва социализм манфаатларига, Жануби-Шарқий Осиё ва бутун жаҳондаги тинчлик ва барқарорлик манфаатларига жавоб беради.

ВКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси совет ёрдамидан фойдаланиш самараси пасайиши сабабларини қайд этди ва республика Министрлар Советига Совет Иттифоқи билан ҳамкорлик планларини амалга ошириш, мажбурият ва шартномаларни бажариш устидан назоратни кучайтиришни топширди. Ҳужжатда ВКП VI съездида ва партия Марказий Комитетининг II пленумида илгари сурилган вазифаларни амалга ошириш учун мусобақани кенг авж олдиришга даъват янгради. КПСС XXVII съездининг тарихий қарорлари, Совет Иттифоқида содир бўлаётган теран ва ҳар томонлама қайта қуриш биз учун жуда катта аҳамиятга эгадир.

ВКП Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси Вьетнам билан Совет Иттифоқи ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик социалистик иқтисодий интеграция, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялаш, хўжалик юритишнинг социалистик методларига ўтиш йўналишида ривожланади, деб таъкидлади. Давлат, тармоқ даражаларидаги ва корхоналар ўртасидаги ҳамкорлик кенгайиб бораверади.

Вьетнам ва Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар янги босқичга қадам қўймоқда, дейилади хабарда. Совет — Вьетнам ҳамкорлигининг самарадорлигини ошира бориб, биз шу йўл билан социалистик ҳамдўстликнинг қудратини янада мустаҳкамлаймиз, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигини муносиб кутиб оламиз.

Тезлик ва пухталик, қулайлик ва тежамкорлик — замонавий жаҳон автомобилсозлиги тараққиётининг асосий йўналишлари мана шулардан иборат. Худди шу хусусиятлар Белградда бўлиб ўтган анъанавий автосалонга қўйилган маҳсулотларда ўз аксини топди. Бу ерда Югославия ва чет элнинг 400 дан зиёд фирмалари ўз автомобилларини намойиш қилдилар.

Суратда: МАЗ—6422 автомобили намойиш қилинмоқда.

К. Воробьёв фотоси (ТАСС).

ЛИВАНДАГИ ВАЗИЯТ

БАЙРУТ, 8 май. (ТАСС). Исроиллик босқинчилар Жанубий Ливандаги бир қанча аҳоли пунктларини яна тўпга тутдилар. Жазо отрядлари Ваззани, Мажидия ва Аркуб районларида изғиб, қишлоқлар ва экинзорларни бир неча бор тўпга тутдилар.

Ливан ватанпарварлари қаршилик фронтининг жангчилари мамлакатнинг босиб олинган жанубидаги «хавфсизлик зонаси» деб аталмиш зонада исроиллик босқинчиларнинг позицияларига ҳужум қилдилар. Партизанлар Кфар-Хуна қишлоғи яқинида босқинчиларнинг танки ва бронетранспортерини яксон қилдилар. Жанг чоғида бир неча исроиллик ўлдирилди ва ярадор қилинди. Сарбин районида қўғирчоқ «Жанубий Ливан армияси»нинг соқчилари ҳужумга дучор бўлди. Сарбина аҳоли пункти яқинида душманнинг бронетранспортери ватанпарварлар қўйган минани босиб портлаб кетди.

Шу кунларда Ливан пойтахтида вазият осойишта бўлиб турибди. Шаҳарнинг мусулмонлар яшайдиган сектори билан христианлар яшайдиган секторини боғлайдиган йўл очилди. Яна битта йўл тозаланмоқда.

АДРда МИЛЛИЙ ЯРАШНИНГ БОРИШИ

КОБУЛ, 8 май (ТАСС). Яна 38 афғон оиласи Покистондан Нангархор вилоятига қайтиб келди. Маҳаллий маъмурлар уларга уй-жой бердилар, ишга жойлашишда кўмаклашдилар. Бадахшон вилоятида ўз юртига қайтиб келган 14 мингдан кўпроқ қочоқ давлатдан ёрдам олди.

Шу вилоятда ўтган икки ой мобайнида ҳукуматга қарши қуролли бўлинмаларнинг 30 аъзоси қурол-яроғини ташлади. Уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисида уч гуруҳ билан музокаралар олиб борилмоқда. Қуролланган бир неча бошқа отряд мактуб йўллаб, унда босмачи тўдаларнинг аъзолари қурол-яроғларини ташлашга шай эканликларини билдирмоқдалар.

Афғон чегарачилари миллий яраш сиёсатининг инсонпарварлик мақсадларини тушунтириш, уй-жойлар қуриш, йўлларни ремонт қилиш, қишлоқ хўжалик далаларини миналардан тозалашда аҳолига ва ўз юртларига қайтиб келган ватандошларига ёрдам бериш учун 200 та қишлоққа тинчлик карвонларини жўнатдилар.

ТЯНЬЦЗИНЬ ЭЛЕКТРОМОБИЛИ

ПЕКИН, 8 май. Геннадий Кривошеев хабар қилади: Хитойнинг энг йирик шаҳарларидан бири Тяньцзинь кўчаларида яқинда оригинал конструкциядаги мўъжазгина автомобиль пайдо бўлди. Гарчи бу транспорт воситаси унчалик катта бўлмасада, бир қатор афзалликларга эга. Бу машина — электромобилдир, демак, у атроф-муҳитни булғамайди, шовқинсиз юради ва тежамкордир (15 километрга бир киловатт-соат электр энергия сарфлайди). Мазкур машинанинг максимал тезлиги соатига қарийб 20 километрга боради. Аккумуляторларини уй шароитида электр тармоғидан зарядлаб олиш мумкин. Унинг заряди 150 километрга етади. Синалаётган электромобиль икки киши ва бир болага мўлжалланган бўлиб, ўртача юкхонаси бор.

Машинани Тяньцзиндаги ишлаб чиқариш компанияларидан бирининг мутахассислари яратишган. Улар электромобиль Тяньцзинь аҳолиси ўртасида кенг қўлланилади, деб ҳисобламоқдалар. Бутун Хитойда бўлганидек бу шаҳарда ҳам аҳоли асосан велосипеддан фойдаланади. (ТАСС).

АҚШда СПИДНИНГ ТАРҚАЛИШИ

ВАШИНГТОН. АҚШда спид (организмда қаршилик кўрсатиш қобилиятининг мутлақо йўқолиб кетиши) эпидемиясининг тарқалиши давом этмоқда. 1981 йил июнидан буён АҚШда 35 минг 219 киши шу касалликка чалингани қайд этилган. Касалликларни назорат қилувчи миллий марказнинг пайшанба куни хабар қилишича, шулардан 58 проценти ўлган. Спид касалига чалинганларнинг учдан икки қисми эркаклар, 17 проценти гиёҳвандлардир.

Касалликни «Миллат сиҳат саломатлигининг биринчи душмани» деб эълон қилган президент Р. Рейган яқинда спидга қарши кураш бўйича тавсиялар ишлаб чиқадиган миллий комиссия тузилганлигини айтди. Шу йилнинг ўзидагина ана шу мақсадлар учун федерал бюджетдан 766 миллион доллар ажратилган.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● НЬЮ-ЙОРК

Никарагуада америкалик интернационалист Бенжамин Линдер контраслар томонидан ўлдирилганлиги Рейган маъмурияти «Эронгейт»га олиб келган ташқи сиёсат соҳасидаги барбодликлардан тегишли хулоса чиқариб олмаганлигини кўрсатади, деб ёзади Америкада чиқадиган ҳафталик «Виллиж Войс» газетаси. Вашингтоннинг мақсади ҳали ҳам революциядан кейин Никарагуада бошланган экономикани соғломлаштириш жараёнини барбод этишдан иборат, деб уқтиради газета. Никарагуанинг олис қишлоқларига электр ўтказиш билан шуғулланаётган америкалик инженер контрасларнинг иқтисодий диверсияларидан бири чоғида ҳалок бўлди. Мавжуд маълумотларга қараганда, америкалик мутахассислар сандиночилар революциясидан олдин тузиб чиққан Никарагуадаги тўғонлар, электростанциялар ва бошқа граждан иқтисодий объектлари батафсил планини Марказий Разведка Бошқармаси контрасларга топширган.

● МАНАГУА

Никарагуа ҳукумати Рейган маъмуриятини сандиночилар революциясига нисбатан давлат террорчилиги сиёсатини амалга оширишда айблади. Пайшанба куни Манагуада тарқатилган республика ташқи ишлар министрлигининг норозилик нотасида Никарагуа раҳбарларига суиқасд ташкил этишга уринишлар ана шу жинояткорона ва ахлоқсиз сиёсатнинг оқибати эканлиги таъкидланади. Оклахома штатида Никарагуа президенти Даниэль Ортегани ўлдиришга тайёргарлик кўрган икки америкаликнинг қамоққа олинганлиги бунинг конкрет далилидир. Вашингтон олти йилдан буён Никарагуа халқига қарши ифлос агрессияни амалга ошириб келмоқда, Америка маъмуриятининг бошлиғи бу агрессиянинг асосий илҳомчисидир, деди Никарагуа ташқи ишлар министрлиги.

● ПАРИЖ

«Гаити болалари билан бирдамлик» ташкилотига аъзо бўлган Гаити ватанпарварларининг бир группаси Францияга қочиб келган Гаитининг собиқ диктатори Жан-Клод Дювалье вилласи жойлашган Мужен деган кичик шаҳарчада норозилик намойиши ўтказди. Гаитилик уч киши Гаити халқи ғазабидан қочиб яширинган собиқ «умрбод президентни» қаттиқ жазолашни талаб этиб ўзларини вилла дарвозасига занжирбанд қилдилар. Бу иш Франциядаги Грасе шаҳрида (денгизбўйи Альпи департаменти) Гаити ҳукуматининг даъвоси судда кўриб чиқиш бошланганлиги муносабати билан ўтказилди. Гаити ҳукумати Дювалье хазинадан ўғирлаган 120 миллион долларлар қайтарилишини талаб қилмоқда.

● ДЕҲЛИ

Ҳиндистон пойтахтида Ҳиндистон ташқи ишлар министри Нарайан Датт Тиваринининг келгуси ҳафтага белгиланган АҚШга визити кечиктирилганлиги расмий равишда эълон қилинди. «Хабардор доираларда бу қарорни Ҳиндистон ҳукуматининг Қўшма Штатлар Ҳиндистон хавфсизлиги манфаатларини сира менсимай Покистонга энг янги қурол-яроғлар етказиб беришни давом эттираётганлигига жавоби деб ҳисобламоқдалар, — деб таъкидлайди «Таймс оф Индиа» газетаси. — Ҳиндистон Қўшма Штатларнинг бу йўли регионда ҳарбий мувозанатнинг бузилишига олиб келишини кўп марта таъкидлаган эди». Газета Ҳиндистон Вашингтоннинг позициясидан нақадар ташвишланаётганлигига ўз ташқи ишлар министрининг АҚШга визитини кечиктириш каби чорани биринчи марта кўраётганига қараб баҳо бериш мумкин, деб таъкидлайди газета.

(ТАСС).

Босқинчилар ҳаддан ошмоқдалар

ҚОҲИРА, 8 май. (ТАСС). Бу ерда олинган хабарларга кўра, кеча исроиллик босқинчилар Иордан дарёсининг ғарбий соҳили билан Ғазо секторида оммавий тинтувлар ўтказиб, кишиларни қамоққа олганлар. Аль-Халилнинг ўзидагина 40 нафардан кўп фаластинлик қамоққа олинган.

Кеча комендантлик соати жорий этилган Калкильяда вазият ниҳоятда кескин бўлиб турибди. «Кўпдан-кўп армия соқчилари шаҳар кўчаларида, шунингдек фаластинликларнинг унга ёндош лагерларида изғимоқда. Араблар тинтув этилмоқда ва ҳақорат қилинмоқда, ўнлаб киши қамоққа олинди. Наблусда ҳам комендант соати эълон қилинди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

— Чироқчи районидаги Охунбобоев номли совхозда яшовчи О. Каримовнинг аризаси текширилди. Совхоз территориясида жойлашган мактабларда таълим-тарбия жараёни устидан район халқ маорифи бўш назорат ўрнатганлиги тўғрисидаги фактлар тасдиқланди.

Фурқат номли, Бобир номли ва Комсомол мактабларида назорат бўшаштириб юборилган, дарс ўтказиш методик савияси, рус тили, математика ўқитилиши, жамоат фойдали меҳнат билан шуғулланиш даражаси паст.

Область халқ маорифи бўлими буйруғи билан мактаблар фаолияти устидан назоратни бўшаштириб , методик ёрдам кўрсатиш даражасини пасайтириб юборганлиги учун Чироқчи район халқ маорифи бўлими мудири Ғуломовга ҳайфсан берилди.

Область ўқитувчилар малакасини ошириш институти ўқитувчиларга методик ва амалий ёрдам кўрсатиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқилди. Текшириш якунлари мактаблар коллективларида муҳокама қилинди.

ОХУНБОБОЕВ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

Р. Исмоиловнинг хати кўриб чиқилди. Текшириш якунлари «Солижонобод» совхози партия комитетининг кенгайтирилган мажлисида муҳокама қилинди. Хатти-ҳаракатларида ўз мансабини суиистеъмол қилиш аломатлари борлиги учун совхоз партия комитети секретари Э. Мадумаровга партиявий чора-виговор берилди.

ХЎЖАОБОД РАЙОН ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

— «Коммуна» совхозининг 1-бўлимида истиқомат қилувчи Д. Холматованинг хати ўрганилди. Район бройлер паррандачилик фабрикасида ходимлар ва хизматчилар учун шарт-шароитлар яратилмагани тўғрисидаги фактлар тасдиқланди. 1988 йилда маданий-маиший объектларни қуриш режалаштирилмоқда. Эллик ўринли ошхона ишлаб турибди, дам олиш хонаси ташкил этилган. Оғир меҳнат жараёнлари қўлда бажарилади. Ҳозирги вақтда мавжуд ускуналарни монтаж қилиш ва янги қурилмалар ўрнатиш юзасидан тадбирлар кўрилаётир.

• КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ!

Йилдан йилнинг фарқи бор. Бу баҳор пахтакор тадбиркорлигини алоҳида синовдан ўтказмоқда. Сурункали ёғингарчилик дала ишлари кўламига ўз таъсирини кўрсатди, чигит экишни туғаллаш, бошқа агротехника тадбирлари кечикиб кетди. Аммо қўриқ область меҳнаткашлари ўз тажрибалари, фидокорликларини бу қийинчиликларга қарши қўймоқдалар. Ҳар бир қулай фурсат юбилей йили режаларини изчил амалга оширишга хизмат қилдирилмоқда.

Худди мана шундай қизғин паллада Сирдарё областида «Совет Ўзбекистони» газетаси кунлари бўлиб ўтди. Бир группа журналистлар колхоз ва совхозларда, саноат корхоналарида, қурилиш ташкилотларида бўлиб, КПСС XXVII съезди қарорларини бажариш, Улуғ Октябрнинг шонли 70 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани ташкил этиш тажрибаси, партия, совет ташкилотларида, хўжалик органларида ишни қайта қуриш жараёни билан танишдилар.

Область партия комитетининг биринчи секретари А. Ф. Клепиков дала ишларининг бориши ҳақида гапириб берди. Оқолтин районида газетхонлар конференцияси ўтказилди. Бригада ва оила пудратини жорий этиш билан боғлиқ муаммолар Боёвут районидаги «Боёвут» совхозида ўтган очиқ хатлар куни қатнашчиларининг диққат марказида бўлди. Меҳнаткашларнинг саволларига область ва район агросаноат комплекси раҳбарлари жавоб беришди. Ворошилов район «Янги ҳаёт» газетаси редакциясида ижодий учрашув бўлиб ўтди. Сирдарё районидаги «Ленинград» колхозида газетанинг оғзаки сони тингловчилари колхоз ва совхозларда қайта қуришнинг бориши, ҳал этилиши лозим бўлган муаммолар билан танишдилар.

Сиз кўриб турган суратда Сирдарё районидаги «Ленинград» колхозининг янги, замонавий посёлкаси тасвирланган. Бу обод посёлкада меҳнаткашларнинг фаровон яшашлари учун барча шарт-шароитлар муҳайё. В. Втюрин фотоси (ЎзТАГ).

ТАЖРИБА ЕТАРЛИ, АМАЛИЙ ИШ-ЧИ?

Сирдарё областида «Совет Ўзбекистони» газетаси кунлари

1. Юзаки ёндашиш оқибатлари

Қайта қуриш — замон талаби. Ундан четда қоладиган бирор киши ҳам, бирор коллектив ҳам бўлмайди. КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми ана шундай вазифани қўйди.

Хўш, Сирдарё район партия ташкилотлари бу вазифани қандай амалга оширяпти? Ўз фаолиятлари форма ва методларини янгилай оляптиларми? Қайта қуришнинг энг муҳим талаблари — коммунистларнинг активлигини, авангардлик ролини ўстириш, ҳамма поғоналарда коллектив раҳбарлик принципини амалга ошириш, танқид ва ўз-ўзини танқидни, контролни, ишга масъулиятли муносабатни авж олдириш учун нималар қилинмоқда?

Сирдарё район партия комитетида шу ҳақда батафсил сўзлаб беришди: айниқса, хўжаликка партиявий раҳбарлик кучайтирилмоқда. Бошланғич ташкилотларда ҳар бир коммунист билан суҳбатлашиб чиқилди. Уларнинг истак, таклиф, талаб ва мулоҳазалари ўрганилди. Унумли меҳнат қилиш ва яхши дам олиш учун зарур шароит яратилмоқда.

Рефрижератор депоси, «Сирдарьяоблагропромстрой»га қарашли 36-кўчма механизациялашган колонна, «Малик» тажриба хўжалиги, «Ленинград» колхози бошланғич партия ташкилотлари ишни қайта қуриш борасида муайян тажрибага эга. «Ленинград» колхози партия ташкилоти хўжаликни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш борасида юзага келаётган ҳар бир муаммони барча коммунистлар билан бамаслаҳат ҳал этмоқда.

Бу ишларнинг ҳаммаси план ва мажбуриятларни муваффақиятли бажаришда ўз аксини топмоқда.

Район ўтган йили барча соҳалар бўйича план-топшириқларини муваффақиятли уддалади. Ҳозирда бу ютуқлар мустаҳкамланмоқда.

— Партия қуйи бўғинларига изчил раҳбарлик таъминлангани бошланғич партия ташкилотлари жанговарлигини ошириш имконини беряпти, — деди район партия комитети ташкилий ишлар бўлими мудири Д. Юсупов. — Райком ходимлари бошланғич ташкилотларда бўлиб, қуйи бўғинлар иш фаолиятини қайта қуриш, қарорлар ижросини назорат қилиш, сиёсий-тарбиявий ишларни олиб бориш, партия ички хўжалигини юритишда амалий ёрдам кўрсатмоқдалар. Бошланғич ташкилот секретарлари кунида ҳам энг муҳим ишлар ҳақида ўзаро фикрлашиб олинаётир.

Партиявий ишда таъсирчанлик ва самарадорлик, энг аввало, сўз ва иш бирлигига нечоғли амал қилинаётганлигига боғлиқ. Бошланғич ташкилотларда бўлганимизда, район партия комитетида айтилган сўзларга жойларда қандай риоя этилаётганлигига алоҳида эътибор бердик.

● **Активлик мезони.** Коммунист ўз ташкилоти фаолияти учун масъул, КПСС XXVII съезди қарорларида ана шундай деб таъкидланган. «Малик» пахта тозалаш заводи партия ташкилотига 26 коммунист бирлашган. Партия бюроси иш планида барча коммунистларнинг активлиги ва ташаббускорлигини ошириш, ишлаб чиқаришда авангардлик ролини таъминлаш аниқ-равшан кўрсатилган. Ҳар бир партия аъзоси доимий партия топшириғига эга. Булардан ташқари улар партия йиғилиши муҳокамасига масала тайёрлашга ҳам кенг жалб этилади. Бошланғич партия ташкилотининг перспектив иш планида ана шундай деб қайд этилган. Амалда-чи? Партия ташкилоти бюроси коммунистларнинг активлигини ошира оляптими? Йўқ.

Пахта тозалаш заводи ўтган йили маҳсулот ишлаб чиқариш планини бажара олмади. Капитал ремонтдан сўнг ишлаб чиқариш бир маромда бормаяпти. Меҳнат интизоми бўшашиб кетган. Ана шу сабабли 200 киши-куни йўқотилди. Меҳнат интизомини бузаётганлар орасида коммунистлар ҳам борлиги партия ташкилоти бу соҳада етарли иш олиб бормаётганлигини тасдиқлайди.

Бу ерда партия йиғилишларида коммунистлар тўла иштирок этмаётирлар. Йиғилишга сабабсиз келмаган партия аъзолари ҳам бор, кун тартибига киритилган масала муҳокамасида ҳам коммунистлар активлик кўрсатишмади. Масалан, январь ойида бўлиб ўтган партия йиғилишида ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йили план-топшириқларининг бажарилиш якунлари ва партия ташкилотининг 1987 йил давлат планларини бажариш учун коллективни сафарбар этиш борасидаги вазифалари муҳокама қилинди. Ўтган йили хўжаликни бошқаришда ва ишлаб чиқаришни ташкил этишда бир қатор нуқсонларга йўл қўйилган ҳамда план ва мажбуриятлар уддаланмай қолган бўлса-да, бу масала юзасидан коммунистлар ўз фикр-мулоҳазаларини очиқ-ойдин билдирмадилар. Сўзга чиққан С. Зис, М. Низомов, Т. Низомовлар нутқида конкрет танқид бўлмади. Тўғрироғи, улар ўз фикрларини умумий тарзда айтиб қўя қолдилар. Бундай муҳокаманинг эса умумий иш учун фойдаси кам бўлиши табиийдир.

Шуниси ажабланарлики, коммунистларнинг пассивлиги партия ташкилоти корхона директори О. Умаровга берган характеристикани тасдиқлаш пайтида ҳам давом этди. Бирорта партия аъзоси корхона раҳбари ҳақида ўз шахсий фикрини билдириш у ёқда турсин, ҳатто савол ҳам бергани йўқ. Йиғилиш характеристикани муҳокама қилмай тасдиқлаб юбораверди.

Кун тартибига киритилган масалаларни ана шундай енгил-елпи муҳокама этиш ва характеристикани «силлиққина» тасдиқлаб юбориш ҳоллари кейинги йиғилишда ҳам содир бўлди. Унда муҳим масала — КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми қарорлари асосида бошланғич партия ташкилотининг вазифалари муҳокама қилинди. Нотиқлар корхона олдида турган ва ҳал этилиши лозим бўлган муаммолар тўғрисида эмас, балки ўз ишлари ҳақида шунчаки, номигагина гапиришди.

— Нима қилайлик, кишиларимизга танқидни ўргатиб бўлмаяпти, — деди партия ташкилотининг секретари Х. Хафизов шикоятомуз оҳангда.

● **Танқид ва ўз-ўзини танқид, принципиаллик, ўз партия ташкилоти фаолияти ҳақида жон куйдириш** коммунистнинг фаоллигини, ташаббускорлигини белгилайдиган мезонлардан биридир. Сирдарё районидаги кўпгина бошланғич партия ташкилотларида эса ана шуни англаб етмаяптилар. «Ўзбекистон» колхози партия комитетининг секретари И. Абдуллаев билан чорвачилик фермасига бораётиб, шу ҳақда суҳбатлашдик.

Тўғри, колхоз райондаги пешқадам хўжаликлардан бири. Ўтган йили қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлаш планини муваффақиятли бажарганлиги учун бу хўжалик республика кўчма Қизил байроғини қўлга киритишга муваффақ бўлди. Партком секретари суҳбат чоғида кўпроқ ана шунга эътиборни жалб этди. Бироқ иш билан яқинроқ танишилганда ана шу ютуқлар соясида жуда кўп камчиликлар ҳам борлиги маълум бўлиб қолди: гарчи чорвачилик фермасида чорвадорлар уйи қурилиб, ишга туширилган бўлса-да, бир неча ойдан бери ундан ҳеч ким фойдаланмайди. Сут соғувчилар ва молбоқарлар фермадаги торгина бир хонада дам олишга мажбур. Ҳордиқ чиқаришга мўлжалланган бир неча хона эса ферма мудири (у айни пайтда... цех партия ташкилоти секретари ҳамдир) И. Жумабоевнинг қайсарлиги билан қулфлаб қўйилган. Бироқ ферма коммунистлари бу ҳақда лом-мим дейишмаяпти.

Инсон омилига эътиборсизлик марказий ремонт устахонасида ҳам рўй беряпти. Устахона мудири Ш. Сайфуллаев ва бош инженер О. Абдуллаев ҳар бир кишидан иш нормасини бажаришни талаб қилишса-да, аммо уларга зарур шароит яратиб беришни унутиб қўймоқда. Шуниси ажабланарлики, устахона цех партия ташкилотига бирлашган 15 коммунистнинг бирортаси ҳам бу соҳадаги камчилик ҳақида на цех партия ташкилоти ва на колхоз коммунистларининг йиғилишида муносабат билдирмаган.

Колхоз коммунистларининг шу йил 30 январда бўлган умумий йиғилишида тўрт масала муҳокама қилинди. Кун тартибига колхоз правлениеси раиси Х. Абдуллаевнинг ҳисоботи ҳам киритилди. Бироқ музокаралар кутилган натижани бермади: ҳар бир коммунистнинг сўзи жуда «силлиқ», танқидсиз, қилинган ишларни баён этиш руҳида бўлди. Ҳолбуки, танқид қилса арзийдиган жиддий масалалар, ҳал қилиниши лозим бўлган муаммолар колхозда жуда кўп эди. Партия комитети коммунистларнинг диққат-эътиборини ана шу муаммоларга қарата билмади. Бунинг ўрнига сўзга чиққан партия аъзоларидан Г. Донабоев, А. Мамадалиев, ферма мудири И. Жумабоев, коммунист А. Хўжабоев ва бошқалар хушомадгўйлик билан ўзларига ёрдам берган колхоз правлениеси ва унинг раиси номига мақтов сўзларини айтиш билан кифояланиб қўя қолдилар.

● **Ҳамма поғоналарда коллектив раҳбарлик принципини амалга ошириш** — партия ишини қайта қуришнинг энг муҳим талабларидан биридир. Ильич номли колхоз партия комитетининг секретари А. Жабборов буни яхши билади. Билади-ю, аммо шунга амал қилмайди. Ана шу сабабли бошланғич партия ташкилоти хўжаликка партиявий раҳбарликка зўр бериб, ташкилий-тарбиявий, оммавий-сиёсий ишларни унутиб қўймоқда. 135 коммунистнинг кўпчилиги партия ташкилоти фаолиятидан четда қоляпти.

Коммунистларнинг пассивлигига партия комитетининг эскича ишлаётганлиги сабаб бўлмоқда. Бу ерда коммунистларнинг ғоят тор доирасида иш олиб боришга кўникиб қолинган. Ҳатто, партия комитетининг перспектив иш планига киритилган тадбирларни амалга ошириш, партия йиғилишлари қарорлари ижросини таъминлаш ҳам фақат партком аъзоларигагина ишониб топширилмоқда. Бу «касал» ўз навбатида мавжуд олтита цех партия ташкилотига ҳам юққан. Улар ҳам икки-уч коммунистга суяниб ишлашга зўр бермоқдалар. Масалан, сут-товар фермаси цех партия ташкилоти секретари М. Амиров ҳамма ишни ўз зиммасига олиб, бошқа коммунистларни партия ташкилоти фаолиятидан ҳоли қилиб қўймоқда. Ана шу сабабли йиғилишларда қабул қилинган қарорларнинг ижросини таъминлайдиган коммунистлар ва ижро муддати аниқ белгиланмайди. Ижро назорат қилиб борилмаяпти.

Бундай аҳвол Пўлат Эгамбердиев бошлиқ бригада цех партия ташкилотида ҳам рўй бермоқда. Бу ерда коммунистларга конкрет партия топшириғи берилгани билан унинг ижроси қандайлигидан цех партия ташкилоти секретари П. Эгамбердиев бехабар. Коммунистларнинг ўзига топширилган вазифани қандай бажараётгани ҳақидаги ҳисоботи бирор марта ҳам эшитилгани йўқ. Аҳвол ана шундай экан, партком секретари А. Жабборовнинг ҳамма поғоналарда коллектив раҳбарлик принципи изчиллик билан амалга ошириляпти, деган сўзлари сохта эканлигига ишонч ҳосил қиласиз.

Ильич районидаги «Правда» совхозида қурилган биофабрика ўсимликларни арзон ва қулай усулда ҳимоя қилиш ҳамда атроф-муҳит мусаффолигини таъминлашда қўл келаётир.

Суратда: биофабрика ходимлари (чапдан) Розия Жўраева, Дилбар Норқулова ва Ҳайитгул Чиннибоевалар иш устида. А. Тўраев фотоси.

2. Бирида яхши, бирида...

● **Ҳар дам ғанимат.** Сирдарё области дала меҳнаткашлари чигит ва эртаки сабзавот, полиз экинларини экиш, беда ва оралиқ экинларини ўриб-йиғиб олишни давом эттирмоқдалар. Аммо бу йилги об-ҳаво ноқулайликлари, айниқса ёғингарчиликнинг нормадан анча ортиб кетганлиги баҳорги юмушларнинг ўз вақтида адо этилишига анча тўсқинлик қилди. Шу туфайли чигит экишда жиддий қолоқлик юз берди.

Биз Оқолтин, Боёвут, Ворошилов, Сирдарё районлари далаларида бўлган пайтимизда, тупроғи етилмай зах босиб ётган пайкалларни ҳам, уруғ экишга барвақт тайёрлаб қўйилган ва барака уруғи қадаш жадал олиб борилаётган пайкалларни ҳам кўрдик. Масалан, Сирдарё районидаги Ленин номли колхознинг Э. Эибов бошлиқ бригадаси аъзолари 135 гектар пахта майдонининг сўнгги гектарларига чигит экишаётган эди. Дастлаб уруғ қадалган 45 гектарлик пайкалда яшил ниҳоллар пайдо бўлди. Колхознинг С. Ғафуров бошлиқ бригадасида ҳам чигит экиш якунланиш арафасида эди.

Бироқ қатор хўжаликларда ер етилмаганлигини баҳона қилиб муҳим кампания орқага суриб юборилган. Кўп жойларда ерларнинг намини қочиришга ўз вақтида эътибор берилмаган. Коллектор-зовур тармоқлари замонавий мелиорация талабларига жавоб бермайди. Натижада сизот сувлари кўтарилиб, ерларнинг захини ўз вақтида қочиришнинг имконияти бўлмаяпти.

Фикримизча, область хўжаликларида шу йилданоқ сизот сувларини пасайтириш чораларини кўриш зарур. Шу йўл билан ерларнинг чигит экишга барвақт етилишини таъминлаш, аксинча сув танқис бўлган йилларда эса обиҳаётдан самарали фойдаланишга имконият яратиш мумкин.

● **Ишнинг муваффақияти одамларга, уларнинг ўз касбига бўлган садоқати, омилкорлиги, ташаббускорлигига боғлиқ.** Илғор коллективлар об-ҳаво қийинчиликларига қарамай ғанимат дамларнинг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланган ҳолда экиш ишларини туғаллаётган бир пайтда тадбиркорлик билан иш тутиш ўрнига табиатдан эҳсон кутиб, камчиликлар сабабини турли баҳоналар билан оқлашга ҳаракат қилаётганлар ҳам йўқ эмас.

Маҳаллий ўғитни ҳосил хамиртуруши дейишади. Ундан самарали фойдаланилган жойда ҳар бир агротехника тадбирини ўз вақтида ўтказиш ва мўл пахта хирмони яратишга имконият туғилиши тажрибадан маълум. Лекин «Правда» колхозининг С. Хидиров бошлиқ бригадасидаги пахтакорлар гўнг обороти ҳақида тасаввурга ҳам эга эмаслар. Улар маҳаллий ўғитни кўпроқ жамғариб, тупроқ унумдорлигини ошириш ўрнига: «Ерларимиз гипс тупроқли, шунинг учун қотиб кетиб ҳосилдорликка салбий таъсир кўрсатяпти», — дейишмоқда.

Сурункали ёғингарчилик экиш ишларини ўз вақтида бажаришга тўсқинлик қилган бўлса-да, чорвачиликнинг мўл-кўл озуқа базасини яратишга катта имкониятлар яратди. Ҳозир қатор колхоз ва совхозларда беда ва оралиқ экинлар—перко ва рапс ҳосилини ўриб-йиғиб олиш ишлари авжида. Сирдарё районидаги «Малик» совхози чорвадорлари юзага келган шароитдан яхши фойдаланмоқдалар. Бу ерда беда ва оралиқ экинларини ўриб олишга алоҳида эътибор берилаётир. Яшил озуқанинг бир қисми молларга едирилаётган бўлса, бир қисми технология қоидаларига тўла амал қилинган ҳолда жамғариб қўйилмоқда. Совхозда алмашлаб экиш тўла ўзлаштирилган.

Тартиб остонадан бошланади, дейишади. Совхоз фермасига киришимиз билан бу ерда чорвадорларнинг унумли меҳнат қилиши учун барча имкониятлар муҳайё этилганлигининг гувоҳи бўлдик.

— Бизда ҳар бир киши тушлик учун 35 тийин тўлайди, — дейди совхоз бош бухгалтери В. Исаев. — Аслида эса овқат бир сўм атрофида туради. Ўртадаги фарқ хўжалик ҳисобидан қопланади.

Дарҳақиқат, кишиларга яратиб берилаётган қулайликлар, улар ҳақидаги ғамхўрликка жавобан чорвадорлар ҳалол, виждонан ишлашмоқда. Шу туфайли моллар маҳсулдорлиги ҳам юқори бўлмоқда. Ҳар бир сигирдан йилига 4100 килограммдан ошириб сут соғиб олинаётир. Гўштга топширилаётган қорамолларнинг тирик вазни ўртача 600 килограммдан ортади. Озуқалар фақат қайта ишланиб, тўйимлилиги оширилган ҳолда молларга едирилганлиги сабабли унинг ҳар бир килограмми маҳсулотни оширишга хизмат қилаётир. Ўтган йили жамғарилган ем-хашак ва анчагина силос ортиб қолди.

Ҳалол меҳнат қилган чорвадорлар яхшигина даромад олишаётир. Сут соғувчиларнинг ўртача ойлик маоши 300 сўмдан ортиқ. Чорвадорлар замонавий уйларда фаровон турмуш кечиришмоқда.

Бироқ ҳамма хўжаликларда ҳам чорвачиликни юксалтиришга бирдай эътибор бериляпти, деб бўлмайди. Бир қатор колхоз ва совхозларда озуқа жамғариш, моллар парвариши ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Шу сабабли чорвачилик фойда келтириш ўрнига зарар кўриладиган тармоққа айланиб қолган. «Сирдарё» совхози фермасидаги аҳвол фикримизнинг далилидир.

Ферма бинолари замонавий, кўпгина иш жараёнлари механизациялаштирилган. Шунга қарамай дарвозадан ичкарига киришингиз билан тартибсизликка кўзингиз тушади. Асфальтланмаган йўллар, бетонлаштирилмаган майдончаларни ёмғир ёғиши билан қай аҳволга тушишини тасаввур қилиш қийинмас. Ҳаво очиқ бўлишига қарамай бундан бир неча кун олдин ёққан ёмғир таъсири шундоқ кўриниб турибди. Моллар яйратиб боқиладиган майдонлардаги жониворлар балчиққа беланган. Улар кўнгилдагидек парваришланмаётганлиги туфайли маҳсулдорлиги паст.

Бош ветеринария врачи вазифасини бажарувчи Ш. Бойзонов қолоқликнинг асл сабаби фермада касаллик тарқалганида, деб тушунтирди. Аммо касал моллар даволанадиган профилакторийдаги аҳволни кўриб, ҳамма нарсани тушундик. Сабаби касал моллар юрган ердаги гўнг уюми бу ерлар анча вақтдан бери тозаланмаганлигини кўрсатиб турибди. Ёмғирдан сўнг ана шу гўнг уюмларидан чиққан шалтоқ кўлмаклар ҳосил қилган. Моллар эса кўлмакларни кечиб юрибди. Бу аҳволда турли хил касалликлар тарқалиб кетишини наҳотки хўжалик раҳбарлари тушунишмаса?

Сигирнинг сути тилида, деган ҳикматни ҳам фермадагилар ҳануз тушуниб етишмаган кўринади. Ўтган йили етарли миқдорда ем-хашак жамғарилмаганлиги оқибатида авжи қишлов палласида молларга озуқа етмай қолди. Бошқа хўжаликлардан озуқа сотиб олишга мажбур бўлинди. Натижада маҳсулот таннархи қимматлашиб кетди. Масалан, бир центнер гўштнинг таннархи 493 сўм 17 тийинни ташкил этди.

Моллар парвариши зооветеринария қоидаларига жавоб бермайди. Шу туфайли совхозда сигирлардан 1986 йилда плandаги 2515 килограмм ўрнига 2303 килограммдан сут соғиб олинди. Фермада Сирдарё области шароитида маҳсулдорлиги, сутининг ёғлилик даражаси юқорилиги ва касалликларга чидамлилиги билан ном чиқарган «Бушуев» зотли моллар ҳам боқиляпти. Лекин уларни кўпайтириш, наслини яхшилаш билан етарли шуғулланилмаётир.

Чорвадорларга яратилган шароит ҳам ҳар томонлама яхшиланишга муҳтож. Фермада физиотерапия кабинети йўқ. Дам олиш хонасига учта каравот қўйилган, холос. Яқинда медпункт туғатилиб, махсус хона бошқа мақсад учун ажратиб берилганлиги бизни таажжублантирди.

3. Турмуш маданиятига эътибор

● **Инсон омилига ғамхўрлик.** Ленин номли колхозга йўл олганимизда, қуёш тиккага кўтарилган, пахтакорлар тушлик тараддудига тушишганди. Шу боис 5-, 6-бригадалар дала шийпонлари колхозчилар билан гавжум. Ҳамманинг тилида, дилида, кўзида бир илинж — у ҳам бўлса чигитни тезроқ экиб олиш. Аёлларнинг ҳам мақсади шу. Бўлмасамчи! Уларнинг уйларидан, болаларидан кўнгиллари тўқ. Шундай бўлгандан кейин ҳар бир аёл ижтимоий фойдали меҳнатда фаолроқ қатнашишга интилади-да!

Калинин қишлоғида хотин-қизлар кенгаши, ўз ишини қизғин бошлаб юборган. Ўзбекистон хотин-қизлар съездининг қарорлари бу ишга алоҳида бир руҳ бағишлади. Аёллар ўртасида оммавий-сиёсий, тарбия ишлари кучайтириляпти. Янги урф-одатлар ва маросимларни татбиқ қилишга эътибор катта. Натижада тўйлар, бошқа маросимлар ортиқча харажатсиз ўтказилмоқда. Бу борада Ленинград қишлоғи хотин-қизлар кенгашининг изланишини алоҳида таъкидлаб ўтиш даркор. Жонкуяр жамоатчиларнинг ташаббуси билан «Пок севги ва оиладаги садоқат», «Ширинсуханлик» мавзуларида суҳбатлар, «Озодалик ва пазандалик» конкурслари ўтказилди. Уларда хотин-қизлар қизиқиб қатнашишди.

«Малик» совхозининг марказида жойлашган маданият саройидамиз. Бу ерда ҳар бир киши ўзи учун қизиқарли машғулот топа олади. Бадиий ҳаваскорлик ансамбли қишлоқ меҳнаткашлари хизматида. Рақс коллективи, вокал группаси, доирачилар ансамбли, фольклор ансамбли ташкил этилган. «Машъала» интернационал дўстлик клуби ишлаб турибди.

Лекин ҳамма коллективларда ҳам турмуш маданиятини ошириш, кўнгилли дам олишни ташкил этиш учун шундай қизғин иш олиб боріляптими? Йўқ, албатта. Ҳатто баъзи қишлоқларда аёлларнинг оғирини енгил қилишда зарур бўлган маиший хизмат турлари, жумладан сартарошхона, химчистка, пойабзал ремонти, кир ювадиган корхоналар кам. Умуман, хизмат кўрсатишни яхшилаш ҳанузгача муаммолигича қолмоқда.

Мактабгача тарбия муассасалари ҳам етарли эмас. Бу ҳол кўп болали аёлларни ишга тўла жалб этишга тўсиқ бўлиб турибди. Ленин номли колхозга қарашли «Шодлик» болалар боғчасида бўлдик. Бу ердаги таълим-тарбия ишлари, айниқса, тажрибасиз тарбиячиларга ёрдам бериш методистлар эътиборидан четда қолганини таъкидлаб ўтиш керак.

«Правда» колхозидаги «Пахтаой» болалар боғчасидаги аҳвол ҳам кўнгилни хира қилади. Боғчага табиий газ ўтказиб беришга ваъдани қуюқ қилишгану, аммо амалий ишдан ҳамон дарак йўқ. Келажак авлод ҳақида ҳақиқий ғамхўрлик қилиш лозимлиги наҳотки раҳбарларнинг хаёлига келмаётган бўлса?

Райондаги «Ленинград» колхозидаги «Баҳор», «Ғунча», «Фиалка» болалар боғчаларининг иши мақтовга лойиқ. Улар сут маҳсулотлари, мева-чева, сабзавотлар билан мунтазам таъминланаётир.

Сирдарё район марказий шифохонасидамиз. Туғуруқхона бўлимидаги саранжом-саришталик шифокорларнинг ўз ишига масъулият билан қарашидан далолат. Лекин жой танқис. Беморлар коридорда ётишипти. Бу ҳол шифокорларнинг ташвишига ташвиш қўшмоқда. Аёллар консультацияси учун иккита кичкина хона ажратилган. Бу ҳам оналарга кўнгилдагидек хизмат кўрсатиш имконини бермайди. Касалхона биноси бундан 40 йил илгари қурилган, ҳануз кўмир билан иситилади. Интенсив даволаш палаталари етишмайди. Мутасадди ташкилотлар қуруқ ваъдадан амалий ёрдам кўрсатишга ўтишса, мақсадга мувофиқ бўларди. Райондаги 28 та фельдшерлик-акушерлик пунктларининг 27 таси мослаштирилган хоналарга жойлашган. Замонавий туғуруқхона, бошқа даволаш муассасалари қурилиши долзарб вазифа бўлиб турибди.

Юбилей йилида район меҳнаткашлари ўз зиммаларига юксак мажбуриятлар қабул қилишган. Она-Ватанга деярли 51,7 минг тонна пахта, 13 минг тоннага яқин ғалла, 11,6 минг тонна сут, 1570 тонна гўшт, кўп миқдорда бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бериш, 80 миллион сўмликдан кўпроқ саноат маҳсулоти реализация қилиш, қурилишда деярли 36 миллион сўмлик пудрат ишларини бажариш кўзда тутилмоқда.

Бутун кучни, ресурсларни мана шу юксак марраларни эгаллашга сафарбар этиш учун ишдаги камчиликларни тезда бартараф қилиш, ҳамма соҳада ишни қайта қуришни тезлатиш лозим бўлади. Район партия комитети, кўпчилик бошланғич партия ташкилотлари бу йўлни тобора изчил ўтказмоқдалар. Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига бошланган мусобақа кўлами кенгаймоқда. Далаларда чигит экиш қизғин бораётир. Чорвадорлар йилни алоҳида уюшқоқлик билан бошладилар. Ҳар бир меҳнат коллективида зиммага олинган мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун меҳнат кўтаринкилиги кучаймоқда.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ, Р. ТУРСУНОВ, М. ХУДОЙБЕРДИЕВА, К. РИХСИЕВ, Ҳ. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

• Янги шеърлар

Асқад МУХТОР,
Ўзбекистон ССР
халқ ёзувчиси

Қадрини излайман

Кўз ёш томчисидай самимий сўзни
Қалб тубидан қазиб, саралаб,
Гоҳи асабимни ўзим арралаб,
Қийналиб топгандим.
Танимайсизми!
Йўқотдим, тополмай қолдим сўзимни,
Нондай азиз эди, ҳаводай зарур.
Азобига унинг бир умр
Бағишлаган эдим ўзимни.
Менинг азобларим нима экан!
Тарих тўлғоқларда туққан сўзлар ҳам,
Инсон қони юққан сўзлар ҳам
Сузар кўлмакларда нақ қоғоз елкан...
На ширину улар, на нордон,
Оқламайди, қораламайди,
Портламайди, яраламайди,
Гўзаллик сеҳридан маҳрум ва арзон.
Эртаги кун — дея—машаққатсиз,
порлоқ...
Сўзларнинг ғала-ғул мавжида ўсдик,
Бири билан вайронани тўсдик,
Бири пештоқларга бўлди тақинчоқ.
Қўрсиз, патдай учди, баланд ошиён,
Бир-бирига гўё эгизак,
Байрамларга алвон-алвон безак,
Ваъдабоз нодонга ошу нон.
Ундан юракларда қолмас асорат
Сўзамол бетизгин, ки сўз ардона.
Оддий чигит бўлди «дурдона»,
Уни ерга тикиш —«тенгсиз жасорат!»
...Бор эди-ку сўзнинг камтар, қисқаси,
Қасам сўзларидай зилу тўқ эди,
Қўрғошин салмоқли ўқ эди,
Қаёқларда қолди асил нусхаси!
Топганим пуч чиқар, бўзлайман,
Сийқа чиқар, гўё ўз сўзим эмас.
Энди кун-тун сўзнинг ўзин эмас,
Қадрини излайман.

Оғир...

Далада кўримсиз брезент госпиталь
Эшигидан кирдик бош эгиб.
Тўрда эшитилди хаста бир йўтал.
Боқсам —кўзлари кўк, малласоч йигит.
Қон сирқиган дока, тахтакач,
Кўкраги ҳам танғиб ташланган.
Қалам парчасини ғажийди яккаш.
Қоғозга нимадир ёзабошланган.
Асабий тортишган юзи бўзарди.
Бевақт ажинларда сим-сим совуқ тер.
Туйнукка тикилган нурсиз кўзлари
Илтижо қилади: «Фалак, мадад бер!»
— Қалай! — дедим.
— Оғир... Оғир! — деди.
Мудҳиш жанггоҳларга кетди хаёлим:
У қуршовдан олиб чиққан эди
Ўқ остида ўн тўрт эру аёлни.
Оғир. Бегона жой, тунги ингроқлар.
Оғриқ азобидан ғирчиллайди тиш.
Оғир—Полесьеда гуллаганда боғлар
Юрак-бағринг эзилиб бу ерда ётиш...
Йўқ, муаллим. Солдат бардошининг
Сўнги йўқ, у барига қодир.
Фақат, ҳалок бўлган қуролдошингнинг
Онасига хат ёзиш... оғир!
Оғир!!! Олам бўйлаб янграр сўзлари.
Бевақт ажинларда сим-сим совуқ тер.
Қаёққадир тиккан ёшли кўзлари
Илтижо қилади: «Она ер мадад бер!»

Акасиз ука

Ие! Бундайини ким кўрибди, ким!
Акаси йўқ ука... бу қанақаси!
Ёмон одам бўлса, воз кечганмикин,
Ё ўғри эканми акаси!
Йўғе, дуруст одам, ҳатто таниқли,
Опичиб катта қилди укасин.
Ўргатди саломга, дунё танитди,
Яхши-ёмон кунда тутди елкасин.
Табиий қондошлик-жондошлик хуллас...
Лекин ука бир кун, тушда учгандай,
Гўё бир қориндан талашиб эмас,
Бир ўзи осмондан тушгандай,
Ёруғ олисларни сал кўрган эди,
Тийрак кўзи чақнаб, акадан тониб,
«Йўл бўшат! Яшашни ўргатма!»—деди,
Ака елкасига мингашиб олиб.

Ахлоқ тўғрисида

Хиросима—юз минг қурбон...
Ўтмиш дейсизми!
Йўқ: шу бугун, эрта индин—
Уч кунда юз минг,
Бари—бола!
Очдан ўлган юз мингта
гўдак
Учинчи муҳорабанинг
Дастлабки қурбонлари!
Ўлганларнинг ризқи-рўзи,
Нони, қанди, сутидан,
Тирикларнинг умидидан,
Эзгу ўй-ҳисларидан,
Имонидан, қувончидан
кафанлар бичилмоқда.
...Дипломатик қабулларда
қадаҳлар ичилмоқда.

Покланиш

Чарчаб қолаяпман кечки соатларда.
Эзиб ёғар ёмғир.
Шамол изғийди.
Сариқ сув салқиган қамиш бўғотларда
Мусича инлари тўзғийди.
Ўзимдами чарчоқ, табиатдами ё
Тушунмай ҳам қолдим қўйингчи...
Кузги полизларда,
«қайдам» дея гўё
Қўлларини ёяр қўриқчи.
Бошимда чувалиб ўйлар қийналар.
Унутмоқчи бўлган ўйларим.
Дипозор ростгўйлик, ошкор таъналар,
Нега сизни бир вақт эркин қўймадим!
Айтилмаган ҳақ гап,
Ичга ютган ғазаб,
Журъатсизлик, қурбсизликларим —
Ҳаммаси оғрийди ярадай қақшаб,
Ҳамон кезаман мен, мана, тун ярим...
Пушаймон ўртайди.
Бўзаради уфқ.
Булутлар безовта оқади.
Оқмаса-чи! Ўртамаса! Йўқ,
Чидамасди қалбнинг тоқати.
Ором ваъда қилар дилга йироқлар,
Чарчоқ тарқагандай. Лекин тонг олис.
Руҳни поклар балки тунги қийноқлар,
Гуноҳкорлик ҳисси, ор-номус.
Келинг, шу шафқатсиз виждон овози
Юрсин бизни тарк этмай ҳаргиз,
Камолот дардида, доим норози
Сўнгги соатгача, изма-из!

Баракали иш

Баракали иш бу, отинг басма-бас,
Бир ўқ билан уринг икки қуённи.
Чунки бир-бирига бари чамбарчас:
Шохга ур—зирқирар туёғи.
Дефицит чайқовни сақлар пинжида
Етаклаб юради берган олганни.
Амалпараст мурид илинжида,
Қўрқоқ суяб турар ёлғонни.
Бирини урсангиз—иккинчиси қулар,
Баракали иш бу, уринг басма-бас.
Бир ўқ билан бирдан икки қуён,
Чунки бир-бирига бари чамбарчас.
Сифатсиз мол жуда қиммат нарса:
Имоннинг сустлиги билан тўланар,
Покдомонлик, ноошкорлик эса
Миш-миш, иғволарга бориб уланар.
Лоқайд жиноятни маҳкам ушлайди,
Шуҳратпараст бўлса—қўшиб ёзишни.
Танқиддан ҳолилар жуда хушлайди
Демократияга чуқур қазишни.
Бунисига тағин нечтаси боғлиқ...
Сочмадан ўт очган етармн бироқ!
Қалбни талпинтирар олисларда софлик,
Гумбурла, гумбурла, момақалдироқ!

Қулоққа чалинган гаплар

Улфатлар қўзғалди.
Улар билан бирга
Наша ҳиди қалқди, қўланса, тахир...
—Ўзимизнинг болалармн!
—Буниси гўрга...
Иллатнинг миллати бўлмайди ахир.
* * *
Тошбақани босди машина.
— Имиллаб юрмаса бу қадар!
—Уйда босим ўтиргач, шуда
Кўча тезлигидан бехабар.
* * *
Қора терга ботиб сангтарош
Ҳарсангни йўнарди.
Лол бўлди шоир.
Илҳом берди бу қунт, бу бардош,
Достон ёзиб келди шу жангга доир.
Келса—сангтарошнинг қош-киприги чанг.
Энди битган экан бир ярим мисра:
«Тошга ўйган каби қийналиб ёзсанг,
Сўзинг ўлмас сира!»
* * *
Фақат товуш эмас қушлар товуши,
Барг—фақат барг эмас...
Бу дунёи зор.
Ҳаммасида сир бўлиб қолиши
Зарур бўлган сирлар бор.

Ветеран

— Шунча ҳунук гаплар, бор экан, ажаб,
Сенга иш кўп, бўтам!
Мен ўзимни ўйлайман қақшаб,
Наинки беҳуда яшаган бўлсам!
Йўқ, бошимни кўтарсам мумкин,
Овунайин, ортиқ инжимай,
Ҳаётимда бор-ку саналар, бир кун —
Тўққизинчи Май!

ОТЧОПАРДА БАЙРАМ САЙЛИ

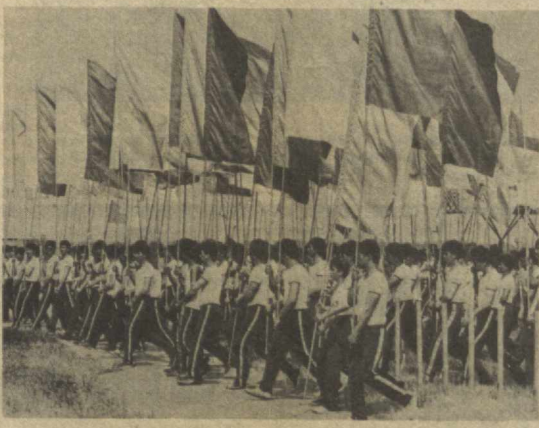

Юлқиниб, жон-жаҳди билан олдинга интилаётган, мисоли елдек учаётган уч тулпорга қўйилган ҳайкални кўрганмисиз?! Ҳа, бири кўкка сапчиётган, иккинчиси пишқириб, бошқаси илдамлаётган бу арғумоқлар Тошкент отчопарига кўрк бағишлаб турибди. Кеча шаҳар чеккасидаги гавжум масканидаги ана шу гўзаллик тимсолидан минглаб мухлислар яна бир бор завқландилар. Отчопарда совет халқининг Улуғ Ватан урушида қозонган Буюк Ғалабасининг 42 йиллигига бағишланган анъанавий байрам ва оммавий сайил бўлди.

Бу сафарги бадиий-ҳарбий-спорт байрами программаси қизиқарли ва ранг-баранг тузилган эди. Меҳнаткашлар, меҳмонлар учун дам олиш, бўш вақтни мароқли ташкил этиш учун шарт-шароитлар яратилди. Очиқ саҳналарда бадиий ҳаваскорларнинг чиқишлари ташкил этилди. Доира-ю ноғоралар тараклаб, карнайлар наъраси-ю сурнай навоси таралиб турди. Эстрада цирк артистлари ўзларининг кўнгилочар ўйинлари билан ишқибозларни хушнуд этдилар. Савдо ярмаркалари пештахталарига сархил моллар ёйилди. Моҳир пазанда-ю уста қандолатчилар ўз санъатларини кўрсатишди.

Отчопарнинг катта майдонида эса таассуротларга бой томошалар кўрсатилди. Байроқ ва алвонлар ҳилпираб турди. «1941 — 1945» рақамлари кўзга ташланарди. Турнақатор вездеход машиналар минбар ёнида оҳиста тўхтайди. Уларда кўксиларини жанговар орден ва медаллар безаб турган Улуғ Ватан уруши ветеранлари ўтирибдилар. Пионерлар уруш қаҳрамонларини гуллар билан олқишлайдилар. Уларнинг қаршисида бронетранспортёр пайдо бўлади. Ёшлар бу техникага гулчамбар қўядилар ва Номаълум солдат хотираси ёнидаги Мангу машъала томон йўл оладилар. Отчопарга йиғилганлар Буюк Ғалаба шарафига ҳурмат бажо келтириш учун оёққа турадилар...

Кейин солдатлар Ватан ҳимоясига отланган кўнгиллилардек саф тортиб ўтадилар. Уларнинг кетидан йигитлик бурчини адо этишга шайланганлар —ҳарбий хизматга чақирилувчилар борадилар. Бундай ҳаракатларда шонли ветеранларимизнинг жанговор анъаналари ишончли қўлларда, деган маъно акс этиб турарди. Сўнг яшил майдонда ёш гимнастикачилар кўргазмали чиқишлар қилишди. Тинч осмон гумбазида эса самолётлар парвоз қиларди. Уларни ДОСААФчи спортчилар маҳорат билан бошқардилар. Тинчлик, ғалаба ва меҳнатни улуғловчи плакат ва алвонлар олиб ўтилади. Ғалаба байрами шарафига мушакбозлик бошланади. Самода пайдо бўлган қора нуқталар бирданига бодраб, ранг-баранг манзара касб этди. Улар парашютчилар эди. Ердаги маълум нуқтани мўлжалга олиб тушишда маҳорат кўрсатган парашютчилар олқишлаб турилди.

Мотоцикл, «Жигули» ҳамда багги спорт машиналарида ўтказилган пойгалар ҳам қизиқарли бўлди. ДОСААФчилар тезкорлик, абжирлик ва техникани усталик билан бошқаришда маҳорат кўрсатдилар. Шу пайт радио карнайи орқали тинчлик сақланиши, майдонда ҳарбий-ўқув машқлари бошланиши ҳақида эълон қилинди. Томошабинлар олдида ўзига хос жанг майдони юзага келди. Икки фронт қўшинларининг жанговар техника ёрдамида истеҳкомни эгаллаш учун ўт очишлари, замбараклардан ўққа тутишлари катта қизиқиш уйғотди. Айниқса «душман» истеҳкомига пастлаб келаётган самолётдан десантчиларнинг туширилиши ва уларнинг ҳужумга ўтиши вазиятга қараб мустақил ҳаракат қилиши завқли бўлди. Томошабинлар совет солдатининг маънавий ва жисмоний камолотига дилдан тасаннолар айтишди.

Ишқибозлар чавандозлик сайлини ҳам сабрсизлик билан кутишганди. Майдонга от йўрттириш усталари арғумоқларини ўйнатиб кирадилар. Саккиз нафар чавандоз қиз мусиқа оғушида от ўйнатиб, мухлисларни хушнуд этди. Республика Министрлар Совети соврини учун мусобақа ғолиби Наталья Каипованинг «Филиппин» лақабли тулпори кўпчиликни маҳлиё этди. Бу сафар қизил дастурхон ёзилган узун стол устидан от сакратиш баҳслари ўтказилди. Ўзбекистон чемпиони И. Содиқов, таниқли чавандоз Искандар Йўлдошев ҳамда С. Шатилов билан Ю. Журавлёвлар арғумоқларни бараварига сакратишда ҳамжиҳатликни ўрнига қўйишди. Маълумки, «Қиз қувмоқ» баҳслари ҳамиша қизиқарли ва мароқли бўлади. «Қиз қувмоқ» баҳсида Л. Шербакова билан О. Черников, В. Вархотова билан О. Свириденко, С. Мусаева билан Д. Гришенколарнинг чиқишларини мухлислар олқишлашди.

Чавандозларнинг тўсиқлардан ошиш мусобақалари ҳам қизғин ва муросасиз бўлди. Тўсиқлардан отларни бир текис олиб ўтишда тошкентлик Баҳодир Камоловга бас келадиган чавандоз топилмади. Андижонлик Шуҳрат Сафаров билан тошкентлик Руслан Пономарёвлар иккинчи ҳамда учинчи ўринларни эгаллашди.

Генерал Собир Раҳимов хотира-соврини учун ўтказилган пойгада, минг метрли масофада тажрибали суворий Николай Левадний биринчи бўлди. Шу масофада «Улуғ Ватан уруши» соврини учун ўтказилган пойгада эса Владимир Мкртчан (Тошкент), С. Тошматов (Тошкент области) ҳамда М. Умаров (Тошкент) фахрли ўринларни эгаллашди. Шу куни байрам сайли кеч оқшомга қадар давом этди. Меҳнаткашлар отчопардан катта таассуротлар билан қайтишди.

Ҳ. НОСИРОВ.

Суратларда: бадиий ҳарбий-спорт байрами тантаналаридан лавҳалар.

В. МОЛГАЧЕВ фотолари.

• Ташвишли сигнал

ҚАРОВСИЗ ЛАБОРАТОРИЯ

Олмалиқ кон-металлургия комбинати рух заводининг тадқиқот лабораториясида яна план барбод бўлиши хавфи туғилди. Бунинг сабаби—аллақачонлароқ эскириб қолган ускуналардир.

Келгуси йилда лаборатория ташкил этилганига 20 йил бўлади. Шу вақт ичида нисбатан кичик коллектив бир қанча қимматли тадқиқотларни амалга оширди. Айниқса гидрометаллургия соҳасида мислсиз технологияларни ишлаб чиқиш ва жорий этишда ёрдам берди. Бундан завод чакана наф кўрмади. Лекин қарзини тўлашга шошилмаяпти.

Лаборатория йил сайин ускуналарни янгилашга буюртма беради. Ўшанда ҳам энг зарурларини сўрайди: вентиляторлар учун моторлар, автотрансформаторлар, кучланишни тартибга солиб турувчи асбоблар, иситгичлар, аралаштиргич мосламалар, вакуум насослар ва бошқа асбоб-ускуналар жуда зарур.

Аммо тадқиқотчилар ҳеч нарса олишмаяпти. Улар бундан йигирма йилча олдин қандай приборлардан фойдаланган бўлсалар, ҳозир ҳам ўшалардан фойдаланишяпти.

Вакуум насослар ишдан чиққан пайтларда айниқса қийин аҳвол юз бермоқда. Бундай пайтда ишларни чала қолдиришга тўғри келмоқда. Лаборатория ходимлари қўл қовуштириб ўтиришгани йўқ, албатта. Лекин юқори малакали мутахассислар фан-техника революциясини амалга ошириш ўрнига зарур деталларни қидириб, металл парчаларини титкилаб юришса, уларнинг ишида катта ютуқларни кутиш қийин.

Олмалиқ комбинатининг раҳбарлари эса, кези келганда илмий тадқиқот ишлари планларини бажармаётгани учун лабораторияни танқид қилишни унутишмайди. Аммо эски ускуналарни алмаштиришда, корхона учун катта иш қилаётган кичик коллективнинг энг муҳим проблемаларини ҳал қилишда лабораторияга ёрдам беришни бир неча йиллардан буён унутиб қўймоқдалар.

С. БРАГИНСКИЙ,
ЎзТАГ мухбири.

Олмалиқ,
Тошкент области.

• Бир хат изидан

БУ УЙМИ, ЁКИ МАКТАБ?

Нурота район «Ўзбекистон комсомоли 50 йиллиги» совхозидаги Чуя қишлоғида яшовчи С. Холбоевадан редакцияга қуйидаги мазмунда хат келди:

«Менинг уйим ёнидан плансиз равишда мактаб қурилиши бошланди. Аслида эса, қишлоқ аҳолиси ҳашар йўли билан касалхона учун қўшимча бино қуришган эди. Лекин бу бино охиригача етказилмай ташлаб қўйилди. Уни мактаб учун танлаб олишди ва давлатнинг кўп пулини совуришди. Бино плансиз равишда қуриляпти».

С. Холбоева — қаҳрамон она. У аввало бу ҳақда район ижроия комитетига, кейин эса, юқори ташкилотларга (1986 йил сентябрь ойидан буён) мурожаат қилади. Барча аризалар текшириш учун райижрокомга йўлланаверган. Райижрокомнинг Навоий область ижроия комитетига юборган жавобида шундай дейилади: «С. Холбоеванинг аризаси халқ депутатлари район Совети ижроия комитети комиссияси томонидан кўриб чиқилди. Хатда баён этилган фактлар тасдиқланмади. Мактаб қурилиши планли равишда олиб борилмоқда.

Нурота район Совети ижроия комитети раиси З. Нуритдинов».

Кўп ўтмай бу объект район ижроия комитети раисининг ўринбосари Х. Эгамов бошчилигидаги давлат комиссияси аъзолари томонидан қабул қилиб олинди. Улар тақдим этган актга 1986 йил 30 декабрда райижроком шундай қарор чиқарди:

«Давлат комиссияси акти тасдиқлансин ва Чуя посёлкасидаги қурилиши тугалланган умумий сатҳи 450 квадрат метрлик икки объектдаги уч хонали икки квартира фойдаланишга қабул қилинсин.

З. Нуритдинов».

Ана холос! З. Нуритдинов имзо чеккан қай бир қоғозга ишониш мумкин? Бу аслида уйми ёки мактаб? Чуя қишлоғида бўлганимизда унинг мактаблигига ишонч ҳосил қилдик. Бу ерда 240 ўқувчи таълим олади. Фақат у плансиз равишда совхозга уй-жой учун ажратилган маблағ ҳисобидан қурилган.

Шундай экан, ҳақли савол туғилади. З. Нуритдиновни область ижроия комитетига ёлғон жавоб ёзишга, мавжуд мактабни уй-жой биноси, деб қарор чиқаришга нима мажбур қилди?

— Чуядаги эски мактаб ночор аҳволда эди, — деб изоҳлайди раис. — Янги мактаб биноси қуриш учун маблағ ажратилмайди. Совхоз раҳбарлари 1981 йилда касалхона учун бошланиб, сўнг ташлаб қўйилган объектдан қўшимча синф хоналари сифатида фойдаланмоқчи бўлдилар. Буни уй-жой қуришга берилган маблағ ҳисобидангина амалга ошириш мумкин эди.

Бу масалани эгри йўл билан эмас, тўғри йўл билан ҳам ҳал этса бўларди. Бунинг учун плансиз равишда қурилишни бошлаганлар жазоланиб, ижрокомнинг қарорига биноан чала ташлаб қўйилган объект мактаб сифатида охирига етказилиши мумкин эди. Афсуски, шундай қилинмади. Натижада замонавий халқ маорифи объектлари талабларига мос келмайдиган бино тикланди. Бундан ташқари хатни текшириш жараёнида бу ерда 5616 сўмлик ҳажмдаги қурилиш-монтаж ишларининг қўшиб ёзилганлиги аниқланди. Бунга кимлар жавоб беришлари керак?

Билим маскани қуриш — эзгу иш. Нурота районн шароити бу масалага алоҳида эътибор беришни тақозо қилади. Чунки кўпчилик мактабларнинг бинолари эски. Бундай ташвишли аҳвол давлатни ва кишиларни алдаш, қўшиб ёзишлар учун имконият туғдирмаслиги керак. Эзгу иш ҳамиша ҳалоллик ва тўғрилик билан амалга оширилиб келинган. Айниқса, бу ҳозирги ва кенг демократия даврида янада муҳим аҳамият касб этади.

А. ҚОРЖОВОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

• Тингланг, томоша қилинг

10 май, якшанба

Телевидение

МТ.I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.10 — Н. Осипова чалади. 9.35 — Ритмик гимнастика. 10.20 — Спортлото. 10.35 — Будильник. 11.05 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 12.05 — Тонгги почта. 12.35— Ҳужжатли фильм. 13.25 — Музикали киоск. 13.55 —Қишлоқ янгиликлари. 14.55 —Здоровье. 15.40 — Ўртоқ қўшиқ. 16.40 Истеъдод. 17.10 — Чехословакия телевидениесининг программаси. 18.10 — Бизнинг уй. 18.55 —Халқаро панорама. 19.40 — Мультфильм. 19.55 — «Парижда тинчлик мавсуми». Бадиий фильм. 21.30 —Время. 22.05 — Янгра гармонь! 23.25 — Тинчлик велопойгаси 23.55 —Янгиликлар.

МТ.II. 9.00 —Зарядкага сафланинг! 9.15 — Ҳужжатли фильм. 10.00 — Рус тили 10.30 — Классик симфония. 11.10 — Телевизион журнал. 12.05 — Ҳужжатли фильм. 13.05 — Мультфильм. 13.35 — Ҳужжатли фильм. 14.00 — Ёшлар спектакллари III Бутуниттифоқ фестивали. 16.00 — Дунё ва ёшлар. 16.35 —Мультфильм. 17.00 — Фильм-концерт. 17.30 —«Ўшанда мен йўқ дегандим». Бадиий фильм. 18.50 —Духовой музикалар Бутуниттифоқ байрами. 19.55 —Биз қандай дам оляпмиз. 20.30 —Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 —Футбол. «Спартак» — «Динамо» (К). 22.45 —«Дарахт ва атиргул ҳақида қисса». Бадиий фильм. 24.00 —Янгиликлар.

УзТВ-I. 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 — Май гулдастаси. 8.00 — Ахборот. 8.20 — Ҳужжатли фильм. 8.30 —Время. 9.10 — Биргаликда куйлаймиз. 9.35 — Ҳужжатли фильм. 9.55 —«Синчалак». Бадиий фильм. 11.20 — Қувноқ стартлар. 12.20 — Истеъдод. 12.45 —Интенсивлаш —беш йиллик шиори. 13.15 — Шахмат мактаби. 13.45 — Замандас. 14.45 — Фильм-концерт. 17.35 —Мультфильм. 17.55 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 18.55 —Фан уфқлари. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Кинокўрсатув. 20.30— Ахборот. 20.50 —Дам олиш концерти. 21.30 —Время. 22.05 — Телеспектакль.

УзТВ-II. ДУШАНБА. 18.05 — Мультфильм. 18.20 — Реклама. 18.30 — Телефильм. 18.50 — Теленочта. 19.30 — Новости. 19.45 — Теленовелла. 20.30 — Ахбор. 20.45 —Концерт. 21.30— Время. 22.05 — «КВН-87».

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Янги музикали ёзувлар. 9.15 — С добрим утром! 11.30 — Бир жуфт қўшиқ. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Таниқли ижрочилар концерти. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.25 — Театр микрофон олдида. 17.25 — Куйлардан қўшиқларга. 18.15 — Илмий-атеистик мавзуларда. 18.30 — Микрофон олдида ёш ижрочилар. 19.20 — Ёшлик. 20.50 — Халқаро кундалик. 21.00 — Табассум. 22.30 — Замонавий ўзбек шоираларининг шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

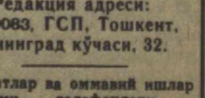

Редакция адреси:
700083, ГСП, Тошкент,
Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.